

העולם הזה

התמונות הראשונות
שצולמו בישראל

מתחת

פני

המים

✱

עמוס קין

מראיין את

מנהיג'

הוותיקן

✱

חשבץ

חצי-ענק

ותוצאות ההגרלה

של כרמיטי

קזבלו

בלי מורא -

בלי

משוא כנים

מס' 586, שנה 16
מ' חש"י תשמ"ו
6.10.54

העולם הזה

השבועון הסוציזם לאינפורמציה

המנהל הכללי:
ב. ד. לוי

ה' נליקסון 8 תל-אביב
מסן פבריקס: "עולמפרס"
ח. ד. 188, טל. 28785
פריז: העולם הזה בע"מ
דפוס ישראל בע"מ ת"א
אין ישראל בע"מ עכור
תוכן המודעות, מלבד עכור
מודעות המפורסמות תחת
החברות, ר"ח לצרכי
המכונות על-ידי חברי ה'
מפרט ונבדקות על-ידי.

עורך משנה כיתוב

ישעיהו לביא

הכתב הראשי:

עמנואל פרט

העורך הראשי:

אורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כהן

עורך משנה תבנית:

אורי כנע

הצלם הראשי:

דן כרנע

חברי המערכת:

דוב איתן, משה בראסרס, יחיאל בשן, יהודה נבאי, ניצה גבי, לילי גלייז, רותי ורדי, כוזי ורבי, יוחנן ורבה, זרמי, אוסקר סאנדר, עמוס קינו, סילבי קשת, אברהם רפפורט.

ראש מערכת ירושלים:

יחזקאל אורן

מנהל מעבדה:

דוד סחני

עורך דפוס:

משה אור

ראש המנהלה:

שלמה הררי

בראש השנה הבא ספק אם יישאר בכלל זכר למלחמה הגדולה.

2/2

ניצולתי את ימי החג כדי לשוטט מעט ברחוב ללא מטרה מסוימת. כמו בכל נסיעה ברחובי שוב נוכח הנוף המשתנה במהירות רוח כה עצומה. דומני שאין ארץ שניה בה חלים שינויים כה מהירים וכה חותכים בהתמדה מהדומה כזאת.

אך לא כל השינויים האלה נראים לי כרצויים. עברתי בכוחה בנסיעה זו בכמה משטרי הקרב החשובים ביותר של מלחמת תש"ח, ניסיתי להחיות בדמיוני את המערכות המכריעות, לאור כל הדברים שגודעו לי מאז. זה היה קשה מאוד, כי ברוב המקומות נמחק ביד פזיזה כל זכר לאותם הימים.

הנה משטרת בניינישע, אחד המקומות הטראגיים ביותר של המלחמה כולה. תחת מראה הודו של הקירות מנופצה הכדורים, זכר הקרב הגדול, נתגלה לעיני בנין בעל שלוש קומות, מרוח מתחתיתו ועד גגו ביטח שפרץ חוש, כאחד ממאות בנייני ה' שיכונים הנוראים בתל-אביב. הפיגועים עדיין עמוז ליד קירות המבצר, כיון ששיפץ אחד הקירות טרם הושלם, וכך אפשר היה לראות בפעם האחרונה את המבצר כפי שהיה בימי המלחמה — מחורר ומצולק באש רובים ומקלעים.

בשנה הבאה ימצאו המבקרים במקום וי-לה רגילה בהר נפתלי.

לא שונה גורלו של בנין המעלה עוד כיום עוראחו על גופם של לוחמיה. דרום: משטרת עיראק-סאידן. למשטרה זו אגף חדש, הבנין טויה, שום זכר לא נשאר לכמה מן הלילות המרים ביותר של המלחמה. קשה עתה להאמין כי לרגלי קר רות מטיחים אלה הפליטו פצועים את אנחתם האחרונה, צעקו לוחמים קללה נוראה.

השעה האיומה ביותר של המלחמה היתה עת נפלה גבעה קטנה, בעלת שלושה מג'לים. ליד המצרי. במקום זה הגבעה 69, הוצב מאונייה-טבח. אפילו הפרטיזנים של מר פורר יסוד-האבן של לוח זה, ועצי הברוש, שניטעו בהודמנות חגיגית, מצהיבים מיד בש.

ביד-מרכי עבר הבולדור על הריסות המצב הישן, אפוף הוורד, הרס את הבנין קרים ההיסטוריים. למחפשי עתיקות מימי מלחמת תש"ח נותר לפליטה ארגוני-ביצ' של תנובה, מנוקב כדורים ככברה, מוחתם בחימת שחורה: תש"ז.

אולי אני רומנטי מדי. אך לי נדמה כי אין אומה רשאית להרוס ביד שרירותית את זכר ימיה הגדולים ביותר. מדוע לא תיעשה ברגע האחרון פעולה גדולה כדי לשמור על העקבות לדורות הבאים, במי קום להשאיר את הדבר למקרה, לרצוני? טוב של משק, כמו נגבה, או ליכולת הפרטית של משפחות שכולות?

מדי פעם, בעברי על פני שרידי המכוניות של באב-אל-חאד, אני חש כאב כמעט גור פני אלפים עוברים כאן מדי יום, אינם זורקים אפילו מבט אל שלדי הפלדה החלרי דים, המתפרקים והולכים. האם זוכר מישהו את יוסף סימבול הפתחתקואי, טיפס ב' ראש כיתמת-מאבדו אל ראש-ההר כדי להציל את השירה?

אין כאן ענין שיגרת של הנצחת החייל, כיבוד החללים. כאן יש להנציח את דמוי חו של דור. מדוע לא יושמו שלדי באב-אל-חאד בראש גושי-בטון פשוטים, תזכורת גאה לעוברים בזכות מי הם עוברים? מדוע לא יישמרו מגדלי-הים המופצים, הקירות המנוקבים, הבנוקרים האפלים?

אסור לשכוח את המלחמה. עוד יש בה אורז של לקח בלתי-גלמל, מעין של יד עזת שטרם התפרסמו, מיסר-השכל עצמי שאיש לא מיצה אותו. אסור לשכוח את הפרשות המסתוריות-בכוחה של נשיית ל' רון, נפילת הער-העתיקה, הנסיגה מאל-עריש, רפיח. ואסור לשכוח את הפרשות המזהירות-באפול של בניינישע ובאב-אל-חאד.

בנצרת ראיתי קבוצה של חיריג שויי ציים מסביב לאשה צעירה לבושה שמלת כלולות לבנה, עטופה צעיף צה וסמוקה מל התרגשות מבושית. הסתבר שהמשפחה הגדולה באה כל הדרך משוייץ כדי להשיא את הווג הצעיר בעיר הקדושה.

הנה רעיון למערכת-העמולה עולמית ל' מען התיירות הישראלית הגוססת: "הינש" או בנצרת — עיר מולדתה של מרים! נאמר לי מיד שזה רעיון טפשי. החברים הדתיים בכנסת היו מעוררים מיד שערורייה.

אורי אבנרי

(העולם הזה 885) ניגשתי לקריאת המאמר בספר נות רבה. אולם כשנמרתי אותו היה נדמה לי שאין עוד מה להוסיף. ברכתי, ואם תורמנו לי חיפה, מנת סלאסל חיפאיה.

אבי קרמר, חיפה

המסטימטיקה שלכם על יחס הבנים והבנות בחיפה המכירה לי, סוף, מדוע החיפאית ה' ממוצעת היא עוד יותר שחצנית. עוד יותר ריקה ועוד יותר משעממת מאשר הצעירה הישראלית הממוצעת (אם אפשר!)

יש, אל ברגני, תל-אביב

הפתרון פשוט: ריבוי נברים או שישה של נישואין במשולש. זה מתאים גם ליוקר המחיה — יתכן ששני נברים יהיו מסוגלים לפרנס אשה אחת בימים מרופים אלה...

רפאל כהן, נהריה

לפי הכלל: נחמת רבים — חצי צרה.

מי סיפר לכם שחיפה היא עיר ללא נערות? אני מתמצא בסמטימטיקה, אבל אני רואה המון נערות, חבורות מסיילות, חמש-חמש בדרוב הרצל בכל יום שבת אחרי-הצהריים. כמו כן אני יודע שרוב חברי החיפאית הצעירה להתחתן הרבה יותר מהחברים בערים האחרות.

יורם כץ, חיפה

מובן עם גידול הביקוש לעומת ההיצע, הרי המקור זוכה.

תגבורת לשרה-בוקר

קראתי על ההצעה לארגן נרעין שיצא לשרה-בוקר (העולם הזה 883), ואיני מבין מדוע דחאק שדה-בוקר, ישנם משקים אחרים המשתמשים לכר חזות צעירים... בכל אופן, בסירה והובר יאורנו, אני מוכן להסכים.

י. רפאל, תל-אביב

אבקשכם לצרף גם אותי לאותם צעירים היוציאים לשרה-בוקר (אם כי אני מבין למה דחאק לשם).

יעקב יעקוביביץ, בני-ברק.

נשק שאינו נשק

התייכוח שהתפתח על דפי עיתונכם כתוצאה מ'מכתבו של א. ג. מירושלים' על השימוש בסמים במכרים כנשק במלחמתנו נגד הערבים (העולם הזה 881) הוא ויכוח-סדר. לאסיתו של דבר הדי שיש אינו נשק כלל.

עוד כמה שידוע לי נילו לאחרונה רופאים אמ' ריקאיים כי החשיש אינו הורס את מערכת-העצב ב'ם ואינו פוגע בנפח כשל צורה אחרת. הוא רק יוצר הנהל, ממש כשם שהסגירות יוצרות הנהל, היוצרים שינוי יסודי בתאי-הנוירון והור' סים אותו בהדרגה הם בעיקר מורסין, קוקאין והר' רואין. כמים אלה מוזכרים לנפח במצאות זרי-קוט' וכדורו אין בניהמזרות מחבבים ביותר קירות-מחם. כך שתוכניתו של א. ג. אינה בת ביצוע — ויהיה היחס אליה אשר יהיה.

ע. ה., תל-אביב

חוק ומין

אני מצטרף לדעתו של א. ספרון (העולם הזה 882) על בעיית-הזנות. ביחסנו לבעיה זו יש מן הכפיות לדיעה הקדומה, בדיוק כמו תזתעה האוחזת את הדתיים למראה בשר-החור. אם רוצה אדם להתרחק מן הזנות, הרי זה ענינו הפרטי, ממש כשם שענינו הפרטי הוא אם לאכול תר' נגולת מסוגנת כמאחא... האדם הרתי יירוק שלוש פעמים למראה זונה, אך יקבל בכבוד לחברתו את רועה הזונות. על כן סימפתנו צריכה להיות: קץ לצביעתם של אנשי-הכפר ואנשי-המשטרה!

משה שמעוני, תל-אביב.

שערה בכנס מים

ברשימתכם על מרת ברתה ארונן (העולם הזה 882) תיארתי אותה כסופת-שעיר. זה לנמרי לא נכון וגרם למרת ארונן אי-עומות רבה. לאסיתו של דבר היא בעלת שיער חסמי-סלסל.

ד. ג., הרצליה

אל תלבינו את שערות רעותך בדבים.

מן הקד אל הכבד

בזמן האחרון התבצעים הם קלים ופשוטים עד כדי להרעין. אני פותח אותם כהרף עין. אם אין באפשרותכם לשבץ תשבצים קשים יותר, אתם יכר' לים לפחות לשכוח פעם לפרנס את השאלות יחד עם המשכץ. לפחות זה לא יהיה בליכך משעמם. מרדכי דן, תל-אביב.

מדוע אתם מנסים למרד את חיי הקוראים ה' מסכנים? בתשבצים האחרונים שפורסמו אצלכם נתקלתי לפחות בשלוש טעויות. והספקתי להעתי את הנוסח השגתיים כמשך היום, במרם גלילתי הפתרון הנכון.

משה הוברמן, סבריה.

היה היה איש בבני-ברק שפטר תשבצים בבוקר יום אחד הוא קיפץ מתשבץ לתשבץ

אך ניתפל בסעות — ונחנק!
רינה אור, חיפה.

זר תשבצים (בלי טעויות) על קיברו של המנוח.

הכל חיובי

מה קרה לכם שהתחתלתם לחלק לקוראים שמע של נקודות, פעם בשביל הערכת-אופי, ופעם בשביל הבטחת פרנסה או נישואין? מובן מאליי שלקחת לעצמי את כל הנקודות החיוביות, ר' השאיתי את השליליות לחבריה-המערכת. התוצאה: נוכחתי שאני אדם בעל אופי חזק, חיובי על ה' בריות, מוכשר מכל הבחינות ועומד להצליח ב' נישואין (לחשובות ליבן של כל הבחורות שיש לחן שיכון). לפי הנקודות שצברתי מניע לי לפחות תואר של איש-השנה.

ליאון הלנברג, ירושלים.

נקודות מצאת, אכול דייך תשאיר גם קצת לחבריך.

כיצד נהרג בעד הכית

כיצד יכול עיתונכם להנן על יצור כמו שאול נחמיה (העולם הזה 882)? יפה מציינים ואף חזי בה להעלות בעיות מן העולם התחתון, אבל מי ביקש סכם לשמש במה ושופר לפרטים מאותו עולם?

יצחק שחיל, ירושלים

אל תשפוט את חברך עד שתגיע לחבנת מקומו.

מירון השרון

הכל שתושבי חיפה לא יכלו להשתתף במירון-האוסנים שאורגן ביחסת העולם הזה (העולם הזה 883). חיות ותמארגנים לא חשבו על החיפאיים כלל. עתה יש בדרצוננו בחיפה מועדון ל' רוכבי-אופנים. התנישו לנו את עזרתכם?

מתתיהו מנצח, חיפה.

העולם הזה יתן את ידו לכל יוזמה מקור מית.

משהה השגאות

בסיכום תוצאות-התירויות-השחיה (העולם הזה 883) לא הכפתים ביותר, כתבתם כי שושנה ריינר שברה את השיא בשחיית 100 מטר ב' 1:35. אולם עד כמה שידוע לי שייך השיא לירדנה של מוש ובולונו, שחצמ' דה אותו על 1:29.

ש. דוד, תל-אביב.

לעורך-המפורסם, ששבר טי'א של טעויות, מכת'עונש מיד הבנות.

תאווות-הזקנים

במכתבו אל הקוראים (העולם הזה 883) קבל עורך העולם הזה על תאווה-השלטון של וקני-הדור נראה לי שאין מה להשתאות על תופעה זו ולק' בול עליה. מלחמת-הדורות קיימת תמיד בצורת זו או אחרת בכל ארצות וכלל הזמנים. אולם ב' ארצנו, ההסחה מסורתית-מקומית, יש כמוכך כמה צדדים נוספים לבעיה.

לדעתי נוכחת השגאה צעירים ורעיונותיהם עיקר מן הסיבות המאחז:

(א) חזקת הקצר ביום, שנותר לזקנים לחיות מסורת-השלטון, אילו העניו במקופה כה מאוזן רת בחייהם.

(ב) רצונם העז לשמור בצורה זו, או אחרת, על ערכיהם-שצמחו על קרקע הניטו המדוה' אירופי. ערכיהם-אלה כוללים: הסגירות בתוך עצמם, התרברבות מתמדת, טיטטוש של תופעות-שחיתות וחילול בעמים הזרים.

א. ברט, עכו.

פנטסיה בצבעים

המנות-השער הצבעוניות שלכם (העולם הזה 885) אינני יכולה להיות מוגדרת אפילו במילים "משהה" מסמטי". מדוע אינכם מרבים בשערים מסוג זה? לילי מורחץ, חולון.

ריבוי שערים צבעוניים עלול להוריד את שער-השער.

כל הכבוד למערכת שמעלה והוציאה שני גל' יונות מצוינים בשבוע בו שאר השבועונים הר' צנינים לא הוציאו אפילו גליון אחד. זה עלה לי הבהב כמה (כמעט לירי תרד שמונה ימים) אולם זה היה כדאי, אני מקתה בבכל זאת הספקתם להינפש מעט בימי החגים.

אסתר בראילן, רחובות.

חן (ואנחה עמוקה) לקורא בראילן.

אם כבר, אז כבר

האשה שניסתה להתאבד בירושלים, בצעתה לעבר כחיה-הברכה (העולם הזה 885). מעוררת בי רעיונות. הייתי מציע לכל אזרחי-ישראל, שמאסו בחייהם לאחוז בנשק ולנסות לפרוץ דרך אל בעיר העתיקה. לפחות לא יהיה מותם לשווא, חיפה

מתאבדי כל ישראל, התאחדו!

עניין החזמות — ברק שחור. הולך אתה קדימה, לא אחרי, וכל העם את זאת יבין עוד פעם.

עתה יודעים זאת הצעירים מטעם והם כשולב מאחרי גוך. יבוא עוד יום, יהיה זה יום שובך. יצופו הם על מים כמו השעם.

אך עד בוא יום — זה מונח חריף עסוק בנצח אספינוזה הגדול ובאפלטון יובם וליל חוקר.

מלבין באפלה חלון בצריף בשאלה: להיות או לא לחדול? ...ומוניות חונות בשדה בוקר.

העולם הזה

השבועון המצוייר לאינפורמציה

פנטסיה לדוד

בפרוס ראש השנה ערכו כל משוררי העולם הבא תחרות על כתיבת פנטסה ו' שנואשה הוא ב' ג'י. זכה בפרס הרא' שון המשורר ש. מלחמה, חתן פרס קלוציני לשנת תקל"ז, והרי הסונסה שלו:

רעמתך הלבנה היא רעם,

מכתבים

אותנו גם על עמיה-המרחב... הצרה היא שכמעט ואין הבלד בניהא זאת בין כל המפלות — ממנעם בארד ועד מנעם בנין. משהה שרת ועד משה סנה. משהה ועד מ'יין. הנישה היא תמיד אותה ניר שה ניטואית.

יורם ולמר, חיפה.

ימה שמו של האיש שבחר את איש-השנה! בבחידי את המיוזות והוסר-האחריות שלכם ה' ערכתי עם חברתי כחמש לירות שתבחרו באורי גליו. איכותם אותי קשות.

שמואל לבל, ירושלים

עורכי העולם הזה מצטערים שלא אישרו את הדעות הרעובות של הקורא לבל, מקווים ששינוי דעתו לטובה היה שווה השל לירות.

חיפה, עיר נערות

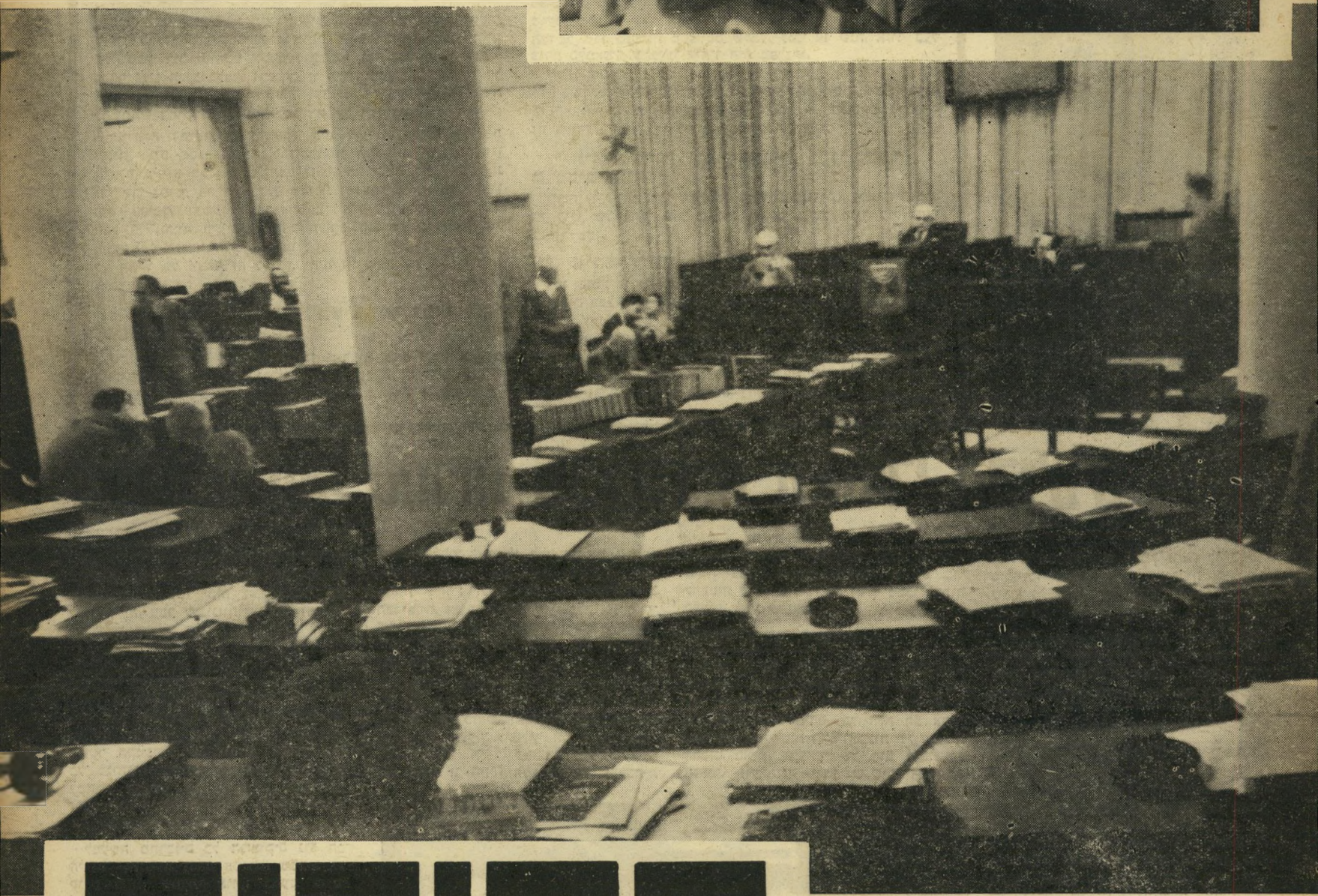
לעולם לא האמנתי שאפשר בהמשה עמורים לשקף את האופי של עיר שלמה כמו חיפה.

איש השנה

כשראיתי את השער של ישראל קסטנר (העולם הזה 884) התפלאתי. מה פתאום נבחר הוא כאיש השנה? אולם כשקראתי את המאמר הבנתי שלא יכלה להיות שום בחירה אחרת. אתם שמתם את האצבע על נקודת-התורפה של השנה: המאבק הגדול בין חרות ישראל ובין ירושת הנטו בקרבנו. יוחנן זילבר, חדרה

שנאת יהדות-אירופה לא היתה אפשרית. אילו לא נהפכת במשך דורות לעם השנוא ביותר על עמי אירופה המזרחית. אל לנו לשכוח כי אלטי פולנים, רומנים והונגרים היו עוזריהם הנלהבים של ה' גרמנים, מארנייה-טבח. אפילו הפרטיזנים של מר רח אירופה גילו יחס עויין כלפי היהודים. רק קצת זה נזכר להבין את הבעיה הפסיכוכ' לנית, של העסקן היהודי, המזרח-אירופי, בעל הנשק השחוללני. עסקנים אלה ראו את שנאת העמים אלינו כתופעה טבעית, וכיום הם מתי קרפים הלאה בדרכם הפסולה, מנסים להשניא

היציע ומימין מלא וגדוש אני-
שים היודעים כי כאן נחתכים
דברים נוגעים למאות אלפים,
עשויים לקבוע את דרך המי-
דינה. האולם עצמו נלמטה
כמעט ריק לחלוטין. רבים חו-
שבים שהדרך לתיקון מצב זה
הוא בשינוי מהפכני של חוק
הבחירות. שישנה לחלוטין את
הרכב של הכנסת הבאה.

בחירות

או

קניית

מאת אורי אבנרי

תן למבטך לרחף על פני תמונה זו. זוהי ישיבה רגילה של הכנסת, וזו תמונה רגילה.

על דוכן הנואמים מדבר אחד הח"כים. היושב־ראש התורני, מזכיר הכנסת, הקצונים יושבים על משמרתם. לפניהם אולם ריק. מימין ספסלי מפא"י. אין בהם איש, מלבד ח"כ יזהר סמילנסקי, בעל הראש במרכז התמונה למטה, סופר צעיר שכמעט ואינו מדבר לעולם באולם. ליד שולחן הממשלה דמותו הגלמודה של שר המשפטים, פנחס רוזן. בין העמידים יושבת ח"כ הצ"כ שושנה פרסיץ, בין שני חברי־כנסת אחרים, בסך־הכל שלושה מתוך סיעה שלמה. משמאל מתהלך מנחם בגין. בתמונה כולה, המקיפה למעלה ממחצית ספסלי הכנסת, יושבים ועומדים בסך הכל 10 (עשרה) חברי־כנסת.

אדם הנכנס לבית הזה נדבק מיד מרוח השיעמום האופף אותו כמעט כל ימות־השנה, להוציא מספר ישיבות דרמטיות. חברי־הכנסת עצמם אינם מסתירים את הרגשת חוסר־התכלית המכרסמת בהם. הם יודעים שלא כאן המקום להכרעות אישיות, לדעות בלתי־חלופיות, לזיכוח אמיתי בין מנהיגים. הכנסת היא שדה־הקרב של מנגנונים מפלגתיים, והח"כ הבודד שוב אינו אלא מנוף קטן העולה ויורד בשעת ההצבעה לפי רצונו של אותו מנגנון נטולי־נשמה.

מנחם שטחי יכול לזרוק את האשמה לתוך חיקם של הח"כים, להאמין כי 120 חברי כנסת אחרים, יותר מבריקים או יותר חכמים, היו משנים את המצב. זוהי אשליה. חברי־כנסת באים והולכים, אולם כל עוד קיימת קשיטה הנוכחית של בחירתם, תהיה התוצאה שווה.

נדב

בחירות
אזוריות:
הנימוקים

1. שיטת הבחירות האזורית תגרום למקומות אחים.

נימוק זה מושמע, לרוב, מפי חברי הכנסת הדתיים. דעתם: המצב המיוחד של הציבור הישראלי, והעורף היהודי העולמי, חלק את העם לארבעה זרמים עיקריים: זרם ימני ("צ", חרות), זרם שמאלי ("מק", "מפ"), זרם מרכזי ("מפא"י") והפליגים הקרובים לה, זרם דתי.

זוהי המציאות. אי אפשר להכניס מציאות זו למיתוסים של שיטה מלאכותית. שיטה אזורית תגרום להתגבשות שתי מפלגות, תוך חיסול מלאכותי של הזרמים האחרים. פרוש הדבר שהמאבק הגדול על דמות העם יעבור מן הכנסת לשטחים אחרים, ואין לשער מה יהיו התוצאות ביהדות הדתית, בארץ ובחוץ-לארץ. השיטה הנוכחית, המחייבת פשרה הוגנת בין הזרמים העיקריים, עדיפה בהרבה על מלחמת אחים כזאת.

2. שיטה אזורית תגרום לדיקטטורה.

כבר כיום, כשמפא"י היא במעוט, ניכרות בה נטיות חזקות מאד לשלטון בלתי-דמוקרטי. שיטת הבחירות האזורית חיתן בלי ספק רוב מוחלט למפא"י בכנסת, כי בכל אזור ואזור נבחר נציג הרוב בלבד. ובצורה זו תקבל מפא"י לידה את כל מכשירי השלטון — מן המשטרה ועד לנציגויות החוק, מן הזכות להשתמש בחוקרי-חירום ועד לצנזורה על העיתונות.

במדינות דמוקרטיות ותיקות, כמו בריטניה, נבנה במרוצת מאות שנים אמון הדדי של המפלגות הגדולות, וישנו בטחון מוחלט ששום מפלגה לא תנצל לרעה את כוחה כדי לחסל את יריבתה. בארץ, בה אין בכלל מסורת דמוקרטית, אין כל בטחון כזה. להיפך, הנסיון בעבר, מגילמי ועד לחוק העבירות נגד המדינה, מוכיח כי ישנו בקרב מפא"י חוג חשוב שינצל את המצב. אם מפא"י תגיע אי פעם למעמד של 51% בכנסת, שוב לא תותר על מעמד זה לעולם. יהיה זה סופה של הדמוקרטיה הישראלית.

3. אין בארץ אזורים מגובשים המחייבים ייצוג עצמאי.

שיטת הבחירות האזורית נולדה בארצות בהן ישנם אזורים נפרדים, בעלי אינטרסים נפרדים באופן טבעי. האזורים החקלי אים היו מעוניינים בייצוג משלהם, לעומת האזורים התעשייתיים,

ערי הנמל היו בעלי צביון שונה מערי האוניברסיטאות. בארץ אין מצב כזה. מה ההבדל בין האינטרסים של בן פתח תקוה, למשל, לעומת אלה של בן צפת? האם הגליל הוא בעל אופי מהותי, שונה מזה של השרון? מלבד הנגב, ואולי גם ירושלים, אין כל אזור בעל צביון מקומי מגובש בישראל. במידה שישנה סתירה בין האינטרסים של אזורים שונים, מן הדין להתעלם ממנה. ח"כ מפא"י הרצל ברגר ציטט כדוגמה את הצעקה שקמה בתל-אביב נגד הטיית מ"הירקון לנגב. האם כדאי ליצור שיטה בה יהיה משקל כבד לאינטרס מקומי, אנטי-לאומי, כזה?

4. אין בארץ היציבות הדרושה לייצוג אזורי. בארץ של עליה, עוד ישנה תנועה רבה של אוכלוסיה. עולים חדשים נעים במספרים גדולים ממקום למקום. זה מקשה מאד על תיחום אזורי-בחירות הגיוניים.

5. אפשר לקבוע מראש את תוצאות הבחירות על-ידי תיחום חד-צדדי של אזורי הבחירות.

בכינוס מועצת מפא"י ברחובות העיר דוד בן-גוריון, בקריאת ביניים, כי הכל תלוי מי קובע את אזורי-הבחירות. היה לו על מה להסתמך.

בארצות-הברית יודעים מקרים רבים בהם קבע השלטון הקיים מדי פעם את אזורי הבחירות באופן מלאכותי, לעתים בצורות מגובשות, כדי שהרכב האוכלוסיה באותו אזור יתאים לבחירת מועמד מפלגתו שלו. אזור כזה נקרא בשם "גרימאנדר", על שם המושל ג'רי ממדינת מסצ'וסט שקבע, לפני 40 שנה, אזור בעל צורת סלמאנדר שהגיונו היחיד היה מפלגתי.

מכיון שבכל מדינה, ובישראל לא כל שכן, יש צורך לשנות מדי פעם את האזורים בהתאם לתנודות האוכלוסיה, ישנה סכנה כי המפלגה השלטת הראשונה — מפא"י — תשתמש במכשיר זה באופן מתמיד כדי לקיים את שלטונה לעד.

6. אין אפשרות לקבוע אזורים בעלי מספר תושבים שווה.

בעיה זו קיימת בכל ארץ של בחירות אזוריות, ולא נדיר הוא כי קולו של בוחר אחד באזור מסוים שקול כנגד קול וחצי באזור שכן.

7. אין כי ייצוג למעוט פוליטיים.

לפי שיטה זו יכולה מפלגה בעלת רבבות רבות של בוחרים, הנפוצים בכל רחבי הארץ, להישאר בלי כל נציג בכנסת, ולהיפך בהמשך הזמן לכוח עקר, בלתי-דמוקרטי ונוטה למחתרת. מעוט מסוימים, המרוכזים באזור מסוים — למשל הערבים בנצרת, הדרוזים בגליל, הדתיים במאה שערים ובבני-ברק — עשויים לזכות לנציגות כל שהיא. אולם השמאל הקיצוני, הפרוג' רסיבים ותנועות-החרות עלולים להשאר בחוץ.

מעשלה של קנויות מפלגתיות מאחורי הקלעים — או

ישתה ממילא. כל מאמץ נראה לו כחסר סיכויים. התוצאות הן עריקות פוליטיות, שאננות צינית או פניה לדרכי מחתרת ואלימות.

אחת הטענות השכיחות ביותר למען הרגשה זו ש"שום דבר לא ישתנה" היא מתן זכות-הבחירה למאות אלפי עולים חדשים, שאינם יודעים את הארץ ושפתה, המצביעים לפי מצב-רוח סתמי או לפי דרישת המוכרי המחלק את העבודה במצב ברה. זהו מצב שאין לו תקדים בשום מקום בעולם.

חוק בחירות חדש חייב להסדיר בעיה זו. חוק השבות נותן לכל יהודי את הזכות לעלות לארץ ולהפוך לאזרח מיד עם בואו. אולם אין כל סיבה מדוע תינתן לו גם הזכות לבחור את ממשלתו עוד לפני שלמד להבחין בין כרוז מפלגתי לבין שטר של לירה. ההגיון הדמוקרטי מחייב כי תינתן זכות-הבחירה רק לאדם החי בארץ לפחות שנתיים, שקיבל אזרחות, היודע לקרוא ולכתוב לפחות שפה אחת והמבין עברית או ערבית.

דוקה עתה, אחרי הפסקת העליה מזה כמה שנים, ולפני התחלת העליה ההמונית הבאה, ישנה אפשרות לחוקק חוק חיוני זה מבלי לפגוע באיש מתושבי הארץ הנוכחיים. בלי חוק כזה כל בחירות, לפי כל שיטה שהיא, הן בחוקת מישקל-פוקר או מסחר ציבורי, לא בחוקת גילוי-דעת של ציבור אחראי.

זכויות-יתר להתישבות

לעומת זאת, נותנת שיטת-הבחירות האזורית אפשרות שאינה קיימת בשיטה הנוכחית. כיום כל הבוחרים שווים, בלי כל התחשבות באורח-חיים. לא יתכן גם אחרת. אך השיטה החדשה נותנת אפשרות לשנות את המצב באופן דמוקרטי.

כונתני להתישבות העובדת, שמשקלה המוסרי והמעשי במדינה גדול הרבה יותר מכותה המספרית, מתח-העבודה שלה גבוה

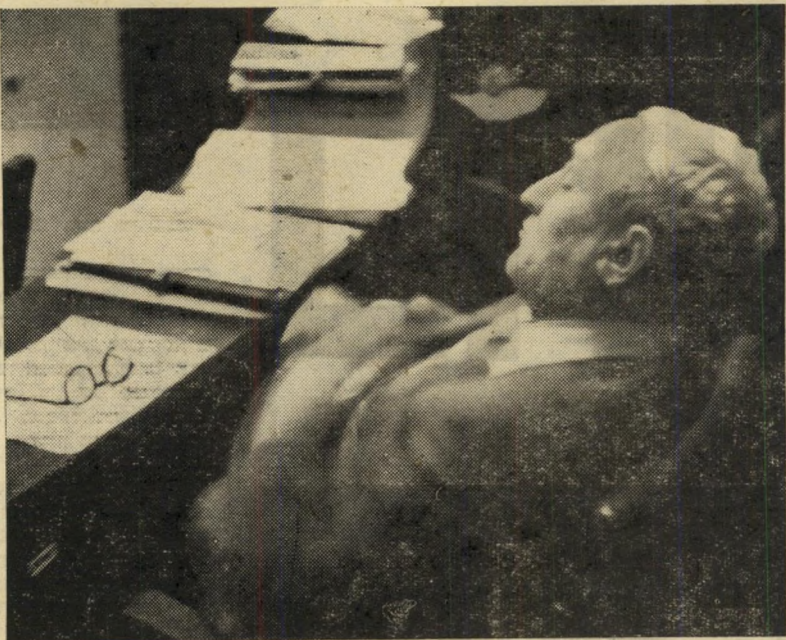
מקיפה, הוורעת יראת-כבוד בלב הציבור, תהיה בעלת התוקף המוסרי הדרוש כדי להבטיח שינוי פוליטי כה חריף מבלי לפתוח בפערים שאין לרפאם.

"שום דבר לא ישתנה"

חוסר חוקה כזאת, ההרגשה שהכוחות השולטים יכולים לפעול כאוות נפשם, יחד עם הסלידה מפני המנגנונים המפלגתיים הקשישים וקנוניותיהם, כל אלה הם אבות האדישות הפוליטית הרתה-הסכנות של המונים רחבים בארץ, ובעיקר של רוב רובו של הנוער. נוער זה יודע ש"שום דבר לא

שיטת הבחירות מבלי להטביע את השיטה החדשה מראש בים של אי-אמון, ישנו פתרון אחד: לחסל את כל חוקי-החירום הבריטיים, הנותנים בידי הממשלה את האף שרות לחסל את הדמוקרטיה כאוות נפשה, לוותר על חוקי-דרכי מסוג חוק העבירות נגד המדינה.

ובעיקר: לקשור את השיטה החדשה עם חקיקת חוקה ממלכתית המגבילה בצורה ברורה את כוחה וסמכותה של ממשלת הרוב. כל הצעה להחליף את שיטת-הבחירות תיראה תמיד כטכסס מפלגתי. אך אם הצעה זו תהיה חלק מחוקה ממלכתית

המחאה האילומת. אנשים בעלי נטיה אקטיבית אינם יכולים למצוא את מקומם בכנסת הנוכחית. תמונה זו של אבי הרמטכ"ל, ח"כ דיין מנהלל, אופיינית להגבה אינסטינקטיבית זו למצב המוריד בהכרח את רמת הכנסת, אינו נותן כמעט מקום לאישים חזקים ועצמאיים.

נבחר עליידי מנגנון מפלגתי, לעתים כתוצאה מקנוניה פנימית נסתרת. כל עוד תישאר שיטה זו על כנה יהיה חברי-הכנסת עבד למנגנון זה, עבד לקנוניות. איכותו האישית לא תהיה חשובה כלל.

תנאי מוקדם: חוקה

אין מחוללים מהפכות עליידי שינוי שיטת של בחירות. בסופו של דבר אין הצורה קובעת, אלא התוכן המציאותי. משטר הקנוניות המפלגתיות, המונע כיום כל מנהיגות לאומית אמיתית, לא ישתנה למחרת הנהגתן של הבחירות האזוריות. אולם יונת היסוד לריפורמה בריאה, התחלה של התפתחות חדשה.

למעשה מתרכזים כל הנימוקים נגד הבחירות האזוריות (ראה מסגרת) מסביב לג' קודה אחת. שמעתי אותה כמעט בנוסח שונה מפי מיכאל חוני הדתי, יוחנן באור החירות, יגאל אלון השמאלי. עיקרה: בחירות אזוריות יגרמו לרוב מפא"י. רוב מפא"י יביא דיקטטורה.

אנשי מפא"י אינם מעריכים, לרוב, את עומק אי-האמון האופף אותה בחוגים כה רבים. אין אלה טענות טכסיות גרידא. כאן מדבר הפחד הפשוט מפני חיסול כל דמוקרטיה, פחד המתבסס על רשימה ארוכה של מעשים מפלגתיים שהיו אנטי-דמוקרטיים ביסודם.

אפשר היה לטעון באופן הגיוני שגם כיום מרוכזים למעשה כל מכשירי-השלטון של החברה המודרנית בידי מפא"י, וכי לו יכלה או רצתה מפא"י להקים דיקטטורה יכלה לעשות זאת מומן. המניעה העיקרית הייתה עד כה נעוצה בעובדה שמפא"י אינה עשויה מעור אחד. יש בה ההגששות מת-מדת של כוחות יריבים, היוצרים שווי-משקל מסוים ומכשילים חלומות גפוליאור-ניים אפילו מצד דוד בן-גוריון. שסתובב בטחון זה יכול לשמש את מטרותיו גם בעתיד.

אך אם רוצה מפא"י באמת לשנות את

הכרעת הבוחר

עד אין שיעור ממתח העבודה בעיר, מעמסת הבטחון שלה גדולה ללא השוואה. דעתי השקולה היא שבשעת תיחום אזורי בחירות לפי השיטה החדשה, יש לתת לאזורים חקלאיים נציגות יחסית גדולה יותר, כך ששבעת אלפים בוחרים חקלאיים יוכלו לבחור, למשל, בציר אחד, לעומת עשרה אלפים קולות עירוניים, שאף הם יבחרו בציר אחד.

אין זה רק צו הצדק, אלא גם צו התיבונה הלאומית והחינוכית, מצב הקיים בארצות רבות בהן אין. לכך הצדקה כה בולטת.

שנוררוקרסיה

מעבר לכל השאלות השניות במעלה, מז' דקרת בויכוח זה שאלה אחת: האם אפשר להחזיר לעם מנהיגות בריאה, או שהמשטר המפלגתי הקרוב הנוכחי יישאר על כנו לעד?

משטר זה הוא רקוב, כי אינו תלוי כמעט בציבור. המפלגה הישראלית הטי' פוסית חיה מכספי התרומות של יהודי אמריקה, על פי קנוניה בה שותפות כל המפלגות, קואליציה ואופוזיציה, מתרות ועד מס'ם. בעזרת כספי המגביות מקימה המפלגה בארץ עתונים וחברות כלכליות, שיכונים ובתי דפוס. היא אינה תלויה בבוחר. לעיפק, בעזרת כספיה המגביות הגנובים (כי התורם לא תרם למטרות אלה!) יש בכוחה לקנות את הבוחר בהנאות כלכליות או לשעבדו בעזרת התעמולה הקנוניה. אין זאת דמוקרטיה, אלא שנוררוקרסיה, השלטון בכוח השנורר.

ישה רק דרך אחת לשינוי המצב: יצירת שיטה שתחזיר את השד המפלגתי לבקבוק, לשעבדו מחדש לבוחר, לחסל את קנוניותו האפלות, לא לאפשר לו לכסות את רצונו על העם.

בחירות אזוריות אינן פתרון מלא. אולם הן צעד בדרך הנכונה.

בחירות אזוריות: הנימוקים

הצעה

1. היא תשים קץ להפקרות, למחיתת ולחוסר האחריות.

בשיטה הנוכחית אין בכלל שלטון אחראי בארץ. מכיון שלשום מפלגה אין רוב, אין איש אחראי למעשי הממשלה. מפא"י הולכת לבחירות ומטיחה את האשמה לכל הכשלונות על הציונים הכלליים, הצ"כ מטילים את כל האשמה על מפא"י. שניהם דורשים, על סמך אותם הכשלונות, נציגות גדולה יותר בכנסת הבאה.

פיצול הכנסת למפלגות וסיעות, שההבדלים ביניהם זעירים, מחייב שיטה של קואליציות המשמשת נשק נצחי בידי סיעות מסוימות לסחוט ויתורים שהרוב הגדול של הציבור אינו מסכים להם, כגון איסור תחבורת השבת בשעתו.

השיטה האזורית תיצור, בפעם הראשונה, רוב יציב של מפלגה אחת, שעליה תהיה מוטלת כל האחריות. בתום כהונת הכנסת תצטרך מפלגה זו להתייצב על בסיס ייחודי וכשלונותיה, אם המאזן יהיה שלילי, יוכל הרוב לסלקה מן השלטון.

2. יהיה קשר ישיר בין הבוחר לבחור.

כיום אין אדם במדינה יודע מיהו חבר הכנסת "שלו". אין לו אל מי לפנות בתלונות, בהצעות או בביקורת. לפי השיטה האזורית יהיה הח"כ אחראי לבני אזורו, אפילו אם הצביעו נגדו. הוא יהיה מעוניין להיבחר שנית. לכן יהיה כפוף לרצונם של בני האזור. אם חסר בית-ספר ביד-אליהו, או מים במעברה בדרום, יהיה אל מי לפנות.

במקום התהום הרובצת כיום בין הציבור והנבחרים, יוצר מגע אנושי חם ובלתי-אמצעי. במקום שהנבחר ייזכר בבוחר פעם כל כמה שנים, יבקר בהתמדה באזורו מדי חודש בחדשו, ינסה לבסס את מעמדו, לרכוש ידידים ולתת דו"ח על מעשיו. ח"כ שאינו מופיע בכנסת משך כל השנה, לא יוכל להראות את פרצופו באזורו.

3. תהיה ביקורת מתמדת על דעת הקהל.

כיום אין בישראל כל ביקורת על דעת הקהל בין הבחירות. הממשלה והכנסת אינן יודעות כלל מה חושב הבוחר. כמעט כל העתונים הם רכוש מפלגתי ומשמיעים קול כוזב. אין מנגנון אמיתי לחקר מדעי של דעת הקהל.

בשיטה האזורית ניתנת מדי פעם הזדמנות לבדוק מחדש את דעת הקהל בשעה שח"כ מתפטר או נפטר. נערפות בחירות משנה באזור, וכל תנועה של הקולות משמשת כמדחום ציבורי. ממשלה המרגישה כי היא מאבדת קולות, יכולה לשנות את דרכה בעוד מועד, וכשמתברר כי איבדה את אימון העם נוצר לחץ מוסרי חזק לפיזור הכנסת ועריכת בחירות חדשות.

4. הרכב הכנסת יהיה מקביל יותר להרכב העם.

כ-42% מבחורי ישראל הגם בני עדות המזרח, בעלי בעיות מיוחדות והרגשה של קיפוח. חברי הכנסת מבני עדות המזרח אינם אלא קומץ זעיר — קומץ שאינו דואג, במיוחד, לבני עדותיו.

לפי השיטה האזורית, יצטרכו כל המפלגות להתאים את נציגיהם לרוח האזורים. במחוז של מעברות, יהיו יותר סיכויים לעולה חדש בעל הכרה, באזור דתי תעמיד גם מפא"י אדם בעל הכרה דתית. אם לא תיעשה מלאכת התייחום רמיה, יקבלו המעטים הלאומיים ייצוג מתאים.

5. כוחות חדשים יעלו על הבמה.

לפי השיטה האזורית, ישנה חשיבות רבה מאוד לאופיו של האדם המוצג כמועמד. הצלחתה של מפלגה תהיה תלויה לא מעט בטיב האישים המופיעים בשמה באזורים השונים, וכל מפלגה תשתדל להעלות בשמה אנשים מצטיינים.

כיום רבים בכנסת העסקנים המזדקנים שאין להם כל זכות מלבד הוותק המפלגתי — והציות העוור למנגנון. אנשים כאלה ייעלמו כמעט כליל בשיטה האזורית. לעומת זאת תחפשו כל מפלגה אנשים חדשים, המושכים את הקהל. דמות כמו יגאל ידין, שמעון אבידן, אהוד אבריאלי, יעברו מתפקידים שמאחורי הקלעים למרכז הבמה.

6. יהיה מקום לכוחות בלתי-תלויים.

גם לפי השיטה האזורית ישנו סיכוי עדיף לאדם הנחמך עלידי מנגנון מפלגתי. גאון צעיר כמו בנימין דישראלי נכשל פעמיים בבחירות כמועמד בלתי-תלוי, חדר לפרלמנט רק כשהסכים לקבל חו מפלגתי.

אולם הסיכוי התיאורטי נשאר. בכל כנסת יישבו שניים-שלושה אנשים בלתי-תלויים, שמשקלם המוסרי יהיה גדול מאד, אפילו אם לא יכריעו בהצבעות. אנשים בעלי רמה מוסרית גבוהה, הסולדים מן העובש המפלגתי של המשטר הנוכחי, פנו על כן עורף לחיי הכנסת ועומדים מן הצד, יוכלו להעמיד את מועמ' דותם כבלתי-תלויים. אם כושרם האישי יהיה מתאים, יוכלו להיבחר למרות המכשולים.

ידע כי הוא רביהחובל הישראלי הראשון
הרואה חוף זה. הוא ידע כי רובצת עליו
אחריות עצומה.

בירכתיים התנופה הדגל הכחול-לבן של
המדינה ברוח הקלה. עבר זמן רב מאז הגוף
שדלו הנער, תלמיד בשיעור בגימנסיה
מונטפריורי, הל-אביב, את הדגל הזה מעל
לסירת צופיהים שיצאה מן הירקון ליט.

או היה הנער הגבוה מאד (מעל 1.90 מ')
והמונש תלמיד קצת מפגר, שקוע כולו
בחלומות על סירות, דגים, אניות, חלק מלו
לומות אלה הגשים כשהיה חבר משק-
הדייגים חולתא, ואחר-כך כשפקד על א/ק
נירית, האניה הישראלית הראשונה שהגיעה
לנמל סובייטי, אחרי פרשת אורן והרופ
אים. אך כל זה היה כאין וכאפס לעומת
שליחותו הנוכחית.

עתה או לעולם לא. א/ק בתיגלים
הוצירה היתה אניה שנרכשה זה עתה, על-
ידי חברת-ספנות שהוקמה זה עתה. היא
הביאה בשר מאריתריאה לישראל. היא הרי
תה האניה הראשונה שעשתה זאת בגלוי,
חתת דגל ישראל.

הדבר לא בל לגמרי במקרה. זה כמה שנים
שקלה ממשלת ישראל את הצורך להעביר
בגלוי ספינה ישראלית בתעלה. עתה אר
אפשר היה עוד לדחות את הענין. האנגלים
עמדו לצאת מן האזור, עצרת אר-ם עמדה
להתכנס. אחרי צאת האנגלים היו הסי
כויים יורדים בהרבה. היה זה ענין של
"עתה או לעולם לא!" — הנסיון האחרון
לפני סגירת הסכר לשנים רבות.

החשבו: יתכן כי המצרים לא ירצו ל-
עורר שערוריה בינלאומית כל עוד נמצא
אים האנגלים במקום, וערב התכנס עצרת
אר-ם. אם כן, יתוצר תקדים. כמו שקשה
ביותר להרוויח את המיליון הראשון, כן
היה קשה ביותר להעביר את הספינה ה-
ראשונה. אחרי היווצר התקדים, היה המצב
משתנה לטובה.

קשר צרפתי. משה שרת עצמו היה
רבה יותר פסימי, לא האמין כי המצרים
יחששו מפני האנגלים, חששו המצרים:
הספינה נעצרה, המצרים העלו את הטענה
הכובדת כי המלחים פתחו באש אקדחים
על דייגים. האקדח היחיד באניה היה אק-
דחו של צבי שידלו עצמו.

הקשר בין האניה והארץ נפסק. אולם
הצרפתים, שהם בעלי הרוב בהנהלת חברת
התעלה, הציעו לישראל לקיים את הקשר
באמצעות נציגיהם בתעלה ובתל-אביב. ה-
תשובה: מבול של השמצות בעתונות מצ-
ריים נגד מונטיפריורי.

משך כמה ימים עבר הקרב מחופי התע-
לה השטוחה. הישרה כסרגל, אל אולמות
אר-ם. גמאל עבד-אל-נאסר לא יכול היה
להיסוג מבלי לתת פתחון-פה לאויביו ה-
מושבכים, האחים המוסלמים, שהכריזו על
ההסכם עם האנגלים כעל בגידה. היה כמי
עט בטוח כי שיחזור האניה יהיה המקסימום
הניתן להשיג.

העברת האניה הישראלית הראשונה דרך
תעלת-סואץ, מבלי לכבוש את חוף התעלה
עלידי כוח צבאי, היה מיבצע כמעט חסר-
סיכויים.

מדיניות

פתרון מזרח

הבעיה היתה קיימת כבר מזמן. היא גי
דונה עוד בחיכוח הסכני שנערך בחדר-
חדרים בין משה שרת ואבא אבן, בעת
ביקורו האחרון של אבן בישראל. אבן
טען כי הוא מוכן לקבל מירושלים רק הרי
ראות מדיניות עקרונית, אינו מוכן לחכות
להוראות בקשר לכל מקרה קונקרטי. שרת
התנגד לעמדה זו בכל חוקף: הוא ידע
היטב כי אבן הנו פרראמריקאי מובהק,
דוגל בהצטרפות ישראל למחנה המערב
ללא-תנאי, חשש כי נציג-ישראל באר-ם
עלול לתת פירוש רחב להוראות העקרו-
ניות, לסטות מן הקו שנקבע עלידי הממ-
שלה.

בשבוע שעבר הראממו חששותיו של
שרת: אבן הפר את החלטת הממשלה, ווע
דת החוץ והבטחון והכנסת לתמוך בק
בלת סין העממית לאר-ם, הצביע בעצרת,
יחד עם האמריקאים, בעד דחיית הדיון בב-
עית סין לשנה שלמה. סטייה כזאת מן

העם

פיהוק אדיש

התנועה בכבישים היתה מעטה. ימי ראש-
השנה, שהיו פעם ימים של תנועה המו-
נית, של הצפת רבבות מטיילים את נוף
הארץ, היו השנה ימים שקטים מאד.

קשה היה להסביר את האדישות המזוהה
הזאת. האזרח הישראלי הממוצע ישב ב-
ביתו, החדשות ששמע לא הרעישו אותו.
ועידת-העמים בלונדון התקרה לפתרון סכי
סוך צרפת-גרמניה בדרכי שלום, בטריאסט
התקרב פתרון סכסוך יוגוסלביה-איטליה.
היו אלה ימים של הפגנת מתחנות, וגם
תקרית אחת על הגבול לא יכלה למנוע
תהליך זה.

עם התקרב יום כיפור לא השתנה מצב-
הרוח. לא היה לאיש חשק לערוך חשבון-
נפש עמוק, לתהות על קנקן התקופה. לה-
סיק מסקנות מאביבות ומרחיקות-לכת.

התש"ו נולדה במזל של פיהוק אדיש.

הממשלה

מיבצע לא-ישמע-איש

אורחי ישראל שפתחו, למחרת ראש-
השנה, את עתונותם, סקחו עיניהם בתמחון.
מאורע גדול קרה — והם לא שמעו על
כך כלל.

סיבת התמחון לא היתה בעצם העובדה
שהדבר קרה, הפליאה דרך בואו.

בקע בחומה. בזמן האחרון בשלה ה-
חוגים רבים הדעה כי על ישראל לערוך
התקפת-שלום רבתי על העולם הערבי, ל-
קעקע את חומת-האיבה, ליצור בקע שדרי
כו אפשר לחזור פנימה, לחטוף את היוזמה
המדינית מידי הערבים. את אחת התכניות
האלה הגיש הנגוס הזה (877) לקוראיה,
בעזרת כמה יועצים חשובים. תכנית זו,
שכונתה בשם מיבצע ישמעאל, הציעה כי
ראש-הממשלה יטיל בעצמו את הפצצה ה-
פסיכולוגית לתוך עצרת-אר-ם, ידאג מראש
שתהדו מסביב לעולם, ינסח את הדברים
כך שיעוררו את ההר המקסימלי בקרב ה-
מוני הפליטים הערביים.

השבוע הפעילה הממשלה חכנית דומה.
אולם במקום מיבצע ישמעאל הפכה אותה
למיבצע לא-ישמע-איש.

שידור סתמי. גדעון רפאל, יועץ מש-
רד החוץ בעניני המזרח התיכון, אדם
שקט מאד ובלתי-בולט, הודיע ערב ראש-
השנה בשידור ערבי של קול-ישראל כי
ממשלת ישראל מוכנה לפתוח במשאומתן
עם הערבים על בסיס תשלום פיצויים לפלי-
טים, מתן גישה חופשית לירדן לנמל חיפה
ופתיחת דרך יבשתית חופשית בין ירדן
למצרים.

ההצעה היתה מרחיקת-לכת, אולם היא
לא עשתה שום רושם. הצורה שבה הוגר
שה, בפי פקיד יווני בשידור סתמי, הפי-
כה אותה מראש בבלתי-רצינית. העתונות
הזרים הוכירו אותה בכמה מלים נידחות,
אם הוזכרה כלל.

חוסר כשרון לא-יאומן. המאורע זרק
אור על אחת השערוריות הממאירות ביותר
במדינה: חוסר כל מנגנון רציני לתעמולה.
אמנם לא חסרים בישראל אנשים הנושאים
תוארים מצלצלים בשטח המדיעני וההסי-
בה, אולם אלה עוסקים בעיקר בפרסומות
גרועה למטרות מפלגתיות מפוקפקות. אין
שעתם פנויה, ואין כשרונם מתאז, למיבצע
תעמולתי בינלאומי שיחבוק את כדור-הארץ.

התכנית הגדולה שקעה בבזך של חוסר-
כשרון לא-יאומן זה.

אולם היו גם פרשנים שלא הסתפקו ב-
הסבר נכון זה. לדעתם היה הסבר שני:
התכנית לא התכוונה כלל ברצינות לשאת
פרי בעולם הערבי, אלא רק להוכיח לגיון
פוסטר דלס כי ישראל מוכנה לשלום, נתי-
קלת בהתנגדות הערבים, זקוקה על כן ל-
נשק אמריקאי. לא היתה זאת התחלה של
מדיניות עצמאית, אלא רק המשך של השת-
לנות המקובלת.

התעלה

לפני סגירת הסכר

צבי שידלו עמד על גשר-הפיקוד. הסתכל
מבעד למשקפת בחוף שנתגלה לעיניו. הוא

צפה לשינויים מכריעים בהרכב הסגל הדיפלומטי הישר-
אלי ערב הבחירות, אם תקבל הממשלה תכנית נועזת הקרובה ללבם של הקוב-
עים. גורמי התכנית: הרצון לחזק באופן בולט את נציגות-החוץ של ישראל
אחרי הכשלונות המדיניים האחרונים לכל אורך הקו, לסמל את התחלתה של
תקופה חדשה בהנהגתו של משה שרת, להעביר לתפקידים חדשים אנשים שונים
שהישראותם בתפקידים הנוכחיים אינה נוחה ביותר. בין המינויים שיש להם
סיכוי רב לצאת לפועל:

יגאל ידין — שגריר ישראל בווישניגטון. המקרה הראשון של מינוי
חייל מן האסכולה הצעירה לתפקיד פוליטי ממדרגה ראשונה. ידין הצליח מאד
במסעו האמריקאי הנוכחי, ומינוי חייל לתפקיד זה עשוי לעורר אצל האמריקאים
את הרושם שמדיניות-החוץ הישראלית תשתנה לקראת תקופת-ידין.

אבא אבן — יועץ הממשלה בארץ בענינים פוליטיים. תפקיד
שיתן לו למעשה מעמד של חברות בממשלה, יאפשר לשרת לפקח עליו מקרוב.
חיים כהן — נציג ישראל באר-ם. תפקיד שיאפשר להרחיקו בכבוד
מתפקידו, ייראה בעיניו כפיצוי דיפלומטי הוגן לעומת מעמדו הנוכחי (אחרי
שסירב לקבל מינוי של ציר בהולנד), ישיא אותו בכל זאת כפוף להנהגתו של
אבא אבן, שיטוץ בתפקידו החדש לכוון את הנציגות באר-ם.

אליהו אילת — ציר ישראל בתורכיה. מינוי שהוא להלכה ירידה
בתפקיד, אך המעשה ישים את אילת באחת מנקודות המוקד הפוליטיות, בה
יכול להשפיע על יחסי ישראל-ערב, הקרובים לו במיוחד כאחד המזרחנים הוותיקים.

שגרירות ישראל בלונדון. שתתפנה עם העברת אילת, תיתפס על-ידי
אישיות מרכזית של משרד-החוץ.

צפה לצעד הפגנתי של פיוס אמריקאי כלפי ישראל. כפיצוי
עבור המפנה הפרו-ערבי החד בשאלת זיון הערבים. הצעד המתקבל על הדעת:
השגריר האמריקאי החדש, לאוסון, יגיש את כתב-האמנתו לנשיא בירושלים,
אחרי שקודם לכן סירבו האמריקאים להכיר בדרך זו בירושלים כבירת ישראל.
האמריקאים יסבירו את הדבר כענין טכני גרידא.

אם אתה צעיר מתחת לגיל הגיוס. צפה לשינוי גדול לגבי עתיד
עוד לפני הבחירות לכנסת. תכניות בכיוון זה, שמסרתן לעורר את אהדתם
של הצעירים והצעירות, נמצאות עתה בשלב אחרון של הכרעה.

קרוב לוודאי כי שיחות עם הסכם ירדיות רשמי בין ישראל
לצרפת. יתנהלו בדרג גבוה עוד לפני תום השנה האזרחית. צרפת תיוצג בשיחות
אלו לא על-ידי דיפלומט רשמי, אלא על-ידי אחד ממזכירי המדינה במשרד-החוץ
הצרפתי, הממונים על-ידי ראש-הממשלה. ייתכן מאד כי בראש המשלחת הישראלית
יעמוד המנהל הכללי של משרד-החוץ, ד"ר וולטר איתן.

אבא אבן ושר החוץ האמריקאי, פוסטר דאס, ייפגשו
בניו-יורק עוד באמצע חודש זה. לפני תום העצרת, כדי לחסל את
הבעיות התלויות ועומדות בין ישראל וארצות-הברית. לפי כל הסימנים יודיע
אבן לדאס כי כל דיסטות-השלום הישראליות של הימים האחרונים נסתיימו
בכשלון, יתבע ביתר תוקף לתת נשק אמריקאי לישראל.

מנגנון משרד-האוצר יצומצם במידה ניכרת עם הפעלת הבנק
הממלכתי. אנשים שלמים, כגון אגף הפיקוח על הכנסים, יחוסלו, ופקידיהם
יועברו לבנק. נגיד הבנק הממלכתי, דוד הורוביץ, סוגי "להתחייב לקבל לעבודה
את כל פקדי האגפים שיועברו לרשותו, דורש יד חופשית בבחירת עובדיו.

המצב הכספי של הציונים הכלליים עומד להחמיר. אם תקבל
התאחדות בעלי-התעשייה את תביעתם של כמה תעשיינים זעירים. תעשיינים אלה
דרשו מן ההתאחדות להפסיק לתמוך בצ"כ, לא לאשר כל תמיכה כספית לקראת
הבחירות, עד אשר תתן המפלגה התחייבות ברורות לגבי מדיניותה בכמה
שאלות כלכליות בממשלה הבאה ובכנסת.

אין להניח כי בזמן הקרוב יוצר מגע ממשי בין מפא"י
ואחדות-העבודה. בדיונים הפנימיים שנערכו במפא"י בימים אלה ניצח הקו
של משה שרת, הטוען כי למפלגה יש נסיון מר עם אנשי אחדות-העבודה, ועל
כן אין לפתוח בשום שיחות איתם. אלא לחכות עד אשר המפלגה החדשה תחלש,
ולאחר מכן להציע לה הצטרפות למפא"י — כמעט ללא כל תנאים מדיניים.

אם טרם פרעת את חובך למס-ההכנסה, השתדל לעשות
זאת עוד החודש. בראשית חודש נובמבר עומדים שלטונות-מס-ההכנסה לפתוח
במסע-עונשין, שילוח על ידי פעולות-עיקול רבות — פרסומות נגד אחדים מן
המשתמטים מתשלום-המס. כן תעשה נציבות מס-ההכנסה סידורים, לפיהם לא
יוכל שום אדם להיקק לעזרת משרד-ממשלתי, אלא אם כן שילם את המס
במלואו.

אם אתה עובד באחת החברות הזאומיות, כגון אל-על
או מקורות, עלול לחול שינוי קיצוני במשכורתך. לאחרונה קיבלה הממשלה
דיו וחשבון מפורט של המצב בחברות אלו, גילתה כי משכורות רבים מעובדיהן
עולות בהרבה על משכורת פקידים ממשלתיים בעלי דרגות מקבילות. עומדת
לפקוד על נציגיה במועצות המנהלים של החברות להוריד את המשכורות לרמה
ממשלתית.

ארצות-הברית עולה לאבר על המונופול על ייצור צוללות
אטומיות: משקפים זרים העוקבים אחרי פעילות צבאית מסתורית במל-
סטוקהולם, משערים כי השוודים עוסקים בהקמת צוללת אטומית, אשר תעלה
מבחינות רבות על הצוללת האמריקאית "נאוטילוס", אשר נכנסה השבוע לשירות
צבאי.

הספורט הישראלי יזכה בנצחון עולמי נוסף. אם יגבר המתאבק
הישראלי רפאל הלפרין על אלוף העולם בהיאבקות חופשית, לו טז, בתחרות,
שתיערך בארצות-הברית בעוד שבועות מספר. מומחי-ספורט באמריקה קבעו
כי להלפרין יש סיכויים טובים למדי לכבוש את כתרי-האליפות.

הקו המדיני של ישראל לא יכלה לעבור ללא תגובה.

כנות מפתיעה. שרת הגיב במהירות ובכנות מפתיעה: הוא פירסם הודעה רשמית, בה נאמר כי משלחת ישראל באו"ם פעלה בניגוד להוראות שניתנו לה, וכי משרד החוץ מצפה לידיעות נוספות מניו יורק.

עוד בטרם הגיעו ידיעות מניו יורק, ראה אבן את ההודעה הרשמית בעיתוני ארצות הברית, שלח מברק נרגז לירושלים: הוא טען כי הודעה זו הבעה אי-אמון בו, איים להסיק ממנה את כל המסקנות.

גם שרת היה מוכן להסיק את המסקנות מהתנהגותו של אבן, אילו לא ישב הוא במיטת-סדום קואליציונית, בה נהנה אבן מהמחילה גדולה של הצ"כ. על כן התנצל ראש-המשלה על הנוסח החריף של ההודעה הרשמית, דרש, יחד עם זאת, הסבר מפורט להתנהגותו הבלתי-מקובלת של אבן.

ההסבר של אבא אבן התרכז מסביב לשתי נקודות עיקריות:

- לא היה זה דיון על קבלת סין הע'מית לאו"ם: הויכוח נסב רק על השאלה אם להעלות את הפרשה כולה לסדר-היום.
- היה לו הרושם כי עמדת ישראל בברית סין וזה עם עמדת הבריטים, והרי גם בריטניה הצביעה יחד עם ארצות-הברית. שרת לא קיבל את הטענות של אבן: הן נראו חסרות-ישר — ביחוד כאשר הן יצאו מפיו של דיפלומט מנוסה, אולם הוא טיכס עצה ומצא פתרון-פשרה מזורז למדי: השבוע נשלחה הישרדות הישראלית בוו-שינגטון הוראה, בה נקבע כי מעתה והלאה יודיע אבן לאנשי השגרירות והמשלחת הישראלית באו"ם על כל כוונותיו בעניינים עקרוניים ודחופים — ואם הם ירערו על אחד מצעדיו, יהיה עליו לחכות להוראות מדויקות ממשרד-החוץ.

מפלגות

כדולפין במים

הכל התחיל אחר שקהל המזומנים חזה בצניחה המונית מוצלחת בתמרון, לפני שלושה שבועות. נכחו במקום כל האנשים שהתפרסמו כ"קבוצת-בן-גוריון" — תדי קולק, אהוד אבריאלי, נחמיה ארגוב, נוסף על פנחס לבון, הרמטכ"ל והאלופים. ביניהם התהלך, בחולצה ירוקה ומכנסים אפורים, חבר ועדת-החוץ והבטחון של הכנסת, ח"כ הצ"כ שלום זיסמן.

אחרי ההצגה נזמן גורמן לוריא מנהל מלון דולפין, בשביציון את כל הנוכחים ל"סעודת-מלכים" (על-השבון המלון). הריאה להם את הבנין היפה וסביבתו. כשהגיעו ל"בית-הכנסת" אמר מישור שהוא מוכן לקיים פוץ לחוכה, לבוש, תמורת מאה לירות.

* על תכנית אחרת לפתרון טיכסוד שרת אבן, ראה תצפית.

ח"כ שלום זיסמן

מה מותר לשלוח ציבור?

"מאה לירות?" שאל תדי קולק, "זה יותר מדי! אני מוכן לתת שלושים לירות!"

רק הפליט את המלים, ועוד לפני שהספיק להתחרט עליהן, הסיר שלום זיסמן את ש"עונו מזרועו, קפץ למים, צלח את הבריכה. זיסמן, שהוא גם יושב-ראש הסתדרות הצ"כ בישראל, ביצע את המיבצע בקלות, אף שנעליו מלאו מים והקשו על השחייה בקטע האחרון, הוא יצא, גבה את שלוש שים הליי מדי קולק, לבש בגדים יבשים שהועקו על-ידי אחד האלופים ממחנה צבאי.

"אני אשנה את דעתי על הציונים-הכלליים!" חייך פנחס לבון.

לא מן הבריכה. מרוצה מעצמו חזר זיסמן לביתו הרמתני, וזה לנוספת אשר תו ציונה ולהעצרת שתי בנותיו. אולם קבר לתהפנים בחוגי מפלגתו היתה פחית נלהבת.

אמר עסקן אחד: "זו לא התנהגות של שליח הציבור!" חזר אחריו מנהיג קשיש שני: "לא נאה, לא נאה!" לשוא הסביר זיסמן שהיה זה מיבצע תעמולתי השווה כסף רב, וזה לפרסומת-חינם והוכיח לנוער שלא כל מנהיגי הצ"כ הם עסקנים מזדקנים. דעת הרוב במפלגה נשארה שלילית.

השבוע עוד סער הויכוח במלוא חומו, כאשר השאירו זיסמן מאחוריו, טס לארצות-הברית בשליחות המגבית. בשעת היפרידה השתעל, אך הקפיד להסביר: "זה לא מן הבריכה. זה בא אחר כך!"

פרשת קסטנר המלה האחרונה

בשבוע שעבר הופיע מלכיאל גרינוולד באולם בית-המשפט המחוזי בירושלים במ"על שחור, מכנסיים דיפלומטיים בעלי פסים ואות הקוממיות בדש. היו לו שתי סיבות טובות להתהדרות זו: טיגורו, שמ"אל תמיר, פתח בנאום הסיכום במשפט בן 10 החדשים. היה זה גם יום הולדתו (73) של גרינוולד.

היה זה גם יום גדול לתמיר עצמו. צתה יכול היה לומר את כל אשר רצה לומר. השאלה שעמדה לפניו: כיצד לומר אי-תו?

כמה ימים לפני כן התרכז חיים כהן, היועץ המשפטי, בנאום מבריק ורועם, על עניינים כלליים, רעיוניים, אפילו מטפיסיים. הכל האמינו כי תמיר ילך בעקבותיו, ישא נאום פוליטי כללי.

אולם תמיר נהג ביתר תבונה. במקום לפתוח בפרשה בל' טמון חומרת-הנפץ הפרייטי הרב ביותר, היא פרשת שליחותו של בראנד (הנולד 1884), בחר דחה ב"פרשה העובדתית ביותר — פרשת גטו קלוד. הוא צירף פרט לפרט, להכיר מאות מקומות בפרטיכל, השווה את העדויות, גילה שקרים בולטים. אחרי חצי יום של כיכום כזה, אי-אפשר היה להפסיקו, כשעבר לשטח הפוליטי המובהק, הגיע מן הפרט אל הכלל.

מענה עיקרית. טענתו העיקרית של תמיר: קסטנר ביקש להציל את 388 הנפשות שהנאצים הרשו להם לצאת, ביניהם מרבית קרוביו. תמורת הצלה קטנה זו, שארכה חודשים רבים, סחטו הנאצים — לדברי תמיר — שיתוף-פעולה גובר והולך מקסטנר.

קרא תמיר: ישנו הבדל גדול בין בוגד סתם ובין משתף-פעולה. בוגד מוכר לאיב ידיעות צבאיות תמורת שכר. אולם משתף פעולה משלה את עצמו שהוא עוזר לעמי האויב וזרק לו מפעם לפעם ויתור, כדי שיוכל להוסיף לרמות את עצמו. קוילינג ופטן האמינו שניהם שהם מצילים את ארצותיהם!

מתחת לגורה. משחק. היום התק'ום הבנין הגדול של בית-המשפט התרוקן מאדם. רק באולם הקטן הצטופפו אנשים מתחת לגורה הקטנה היחידה, שורקה אור עמום על השחקנים הראשיים. קולו של תמיר הפך יותר ויותר פאטתי. באולם כמה לתחיה הטרנדזה של שמונה מאות אלף יהודים שהושמדו.

ברגע זה העלה תמיר את פרשת בראנדי. לו היה זה משפט רגיל, לא היה עושה זאת, מן הסתם. כי בהוכיחו שמנהיגי הסוכנות היהודית דארו חיבלו במהמצי ההצלה של קסטנר, מתוך שיתוף פעולה עם השליטון הבריטי, ניקה במידה רבה את קסטנר

עצמו. אולם תמיר לא התחשב בכך. בשביל רגע זה לקח את המשפט לידיו. היה זה רגע ההגשמה.

חיל-מאסף. חיים כהן נעדר ממקומו, פינה את שדה-הקרב, השאיר מאחוריו רק חיל-מאסף בדמות עוזרו, אמנון תל. תל הצטמצם ביריות-צלף. מדי פעם, כשתמיר הגיע לשיא של התרגשות, זרק תל הערה עוקצנית, עורר צחוק באולם, שבר את ההתרגשות.

אולם גם הוא לא הצליח לעצור את אחד הנאומים המזהירים שנשמעו ארפסם בבית-משפט ישראלי. תמיר עקץ והספיד, הטיף מוסר ויסר, עבר את כל שלבי-הסולם

השופט חלוי מאזין לסיכום תמיר במשפט קסטנר

מה אסור לשלוח העם?

ברכה היתה מוסתרת תוכחה מרה. היהודי היחיד שנזכר במקום היה ערי זיבוטנסקי: המארגנים ביקשו ממנו להקים הועדה ציבורית, כדי להגן על ענייניהם. הוא השיב:

"אלה שפוצצו את כפרכם, ניסו לפוצץ גם את הידידות בין המארגנים ועם ישראל. לא רק לכם נגרם נזק. הנזק שנגרם לישראל גדול עוד יותר. דעו לכם, כי במדינת ישראל ישנם אנשים ואנשים לא-מארגנים, הכואבים את כאבכם."

ההמון ניצב שעה קלה, אפוף דומיה. אחר פנה לחזור לגיש.

ימים מספר לפני כן ערך קיבוץ ברעם חגיגה משלו: יום השנה החמישי להקמת הממשל. ברחובות ירושלים הודבקו כרוזים, ש'הומיניו את המארגנים לבוא לבקר בקיבוץ. איש מהם לא הופיע.

כיצד להסביר?

ימים מספר לפני יום הויכוחן לפי-צ'כפר-בירעם (ראה לעיל) צילצל הטלפון על שולחנו של ערי זיבוטנסקי: ארדון, כתב ג'ורג'ס 1908, אשר את קבלת ההומיניו לכנס, הודיע שהוא לא יוכל לבוא. אולם הוא ניצל את ההזדמנות ושאל את זיבוטנסקי כיצד נוכל להסביר לעולם כולו את העוול שנעשה למארגנים יושבי בירעם. זיבוטנסקי השיב לו כי ההסברה הינה מעניינם של העתונאים.

כאשר על אף ההדקלוש שעוררה פרשת בירעם בעתונות הישראלית, החליט העורך הציבורי למען פליטי בירעם לקיים בזמן דקדק ביותר מסיבת-עתונאים, כדי לתת למארגנים ההזדמנות הוגנת לדבר את דבריהם. אמר זיבוטנסקי: "אם העיתונות שלנו לא תנהג בהם בצדק, ימצאו המארגנים את הדרך אל העיתונות הזרה. הם לא ישתקו". נראה כי העתונאים הישראלים לא יוכלו להתחמק מן ההסבר.

עתונות

האזרח לא ידע

הישראלי הפותח את עתוני-הבוקר מוצא לפניו מערכת מגומרת של ידיעות מכל רחבי-העולם. אולם על פי רוב אין הוא יודע — או אינו שם לב לעובדה — כי מרבית ידיעות אלו הועברו לישראל על ידי אחד משירותי-הידיעות הגדולים, דקות מ"פ פר לאחר התרחשות המאורעות השונים.

לא רבים ידעו גם כי כמעט כל הסינפים המקומיים של שירותי-החדשות הגדולים, כגון רויטרס, או אטווייט פוטס, מילאו תפקיד כפול: הם אספו ידיעות-מקומיות העבירו אותן לרשת-העולם, ויחד עם זה

חברות תירוש וענבה לחפזו על פני התל-מים התחוחים. חברי-המושב התבוננו בהם בעיניים מושפלות. הזעקה של היום הקודם הפכה ללחש רווי-יאוש: „אדמה! אדמה!“

חינוך

המשך המסורת

בבית-הספר החקלאי כדורי קיימת מסורת של גילוח-היטרונים והשקעת פעמון בית-הספר בבאר עמוקה. בבית-הספר האריסטו-קטי אטון שבאנגליה הפכו למסורת משחקי הכדורגל הפרועים, הנערכים בבוקר עמוק. בבית-הספר המקצועי התלאביב שבח יצר אף הוא מסורת מיוחדת במינה: סכסוכים בלתי-

עות ביום ומעלה. אולם הם לא התלוננו: הם היו בטוחים כי הטורח כדאי, כי אירגור נם עתיד להפוך לאירגון המהולל ביותר במדינה.

התישבות

„אדמה!“

השבוע, הופתעו יושבי רמלה על ידי השאון שהציף את רחובות-העיר הם פרצו החוצה, ולעניינם נגלה מחזה מוזר: ארבעים גברים צעדו ברחובה הראשי של העיר. תחת משמרת חזק, זעקו בקצב: „אדמה! אדמה! אדמה!“

היה זה שיאה של פרשה כאובה, שהחלה

קומה ושחום, שהציג את עצמו כנציג אנשי-הדת התורכיים, ציטט, ליתר בטחון, כמה פסוקים מן הקוראן הקדוש, ביקש מן ה-אורחים הנכבדים לפרט את מטרת-ביקורם.

השלושה שוכנעו, השיבו על כל שאלותיו של הצעיר: כן, הם נשלחו על-ידי האחים המוסלמים. הם עומדים להקים סניף לאירגור נם בתורכיה, לשדל את ממשלתה להצטרף אל ארצות-ערב במפעל משותף של הטלת היהודים הימה.

הצעיר הודה להם, הבטיח לקשרם עם חוגים ממשלתיים, אחר מיהר אל הטלפון הקרוב ביותר: הוא לא היה אלא עתונאי ורני שהצליח לזכות בראיון סנסאציוני.

תגובה מהירה. כאשר הופיע הראיון בעתונות התורכית, הגיבו השלטונות במ-הירות: למחרת בבוקר הועברו שני חובשי-הכפיות ולובשי-החליפה תחת משמר שוטרים אל שדה-התעופה. שם חיכה להם המטוס המפליג לעיראק.

סילוקם של שלושת האורחים מבגדאד הוסבר על-ידי השלטונות בקצרה: איגוד האחים המוסלמים נתמך על-ידי הקומוניסטים — ותורכיה אינה אוהבת קומוניסטים. הנימוק האמיתי, הפורשי-ראלי, לא פורסם ברבים: ממשלת-אנקרה רצתה לשמור על יחסים תקינים גם עם ארצות-ערב.

גדנ"ע

הארגון המהולל ביותר

הנוער הישראלי אינו נרתע מפני כל — ועל אחת כמה וכמה שאין הוא נרתע מפני השמצות.

הגדנ"ע שימש בתודשים האחרונים הוכחה חיה לכך. לאחר שורת אסונות שאירעו ב-עת מסעות ואימונים, הפך אירגון החינוך הטרם-צבאי בישראל לאירגון המושמך ביותר במדינה (העולם הזה 879). הוא הואשם בכל — החל מחוסר-אחריות וכלה בפאשיזם. אכל הגדנ"ע לא נרתע, המשיך בעבודת הגמל לים של אימון-הנוער, גיבוש בני עשרות ארץ צות לגוף ישראלי אחיד, בריא כגופו ובנפשו.

אולם מפקדי הגדנ"ע ידעו היטב כי העמיי-דה האיתנה במקום אחד לא תביא אותם ל-שום מקום, הצעירו בשבוע שעבר את אירגור נם קדימה: ציוד כבד של חיל ההנדסה יצא

הצעירו את הידיעות העולמיות לעתונות המקומיות.

חוסר ידיעה גרר חוסר ידיעה: איש לא שמ לב לכך שבשבוע שעבר הקימה סוכנות-הידיעות הבריטית רויטרס סניף מקומי חדש בארצות ערב, התקשרה לצורך זה עם סוכנות הידיעות הערבית, שהוקמה על ידי מנגנון התעמולה של הליגה הער-בית, מיד לאחר מלחמת-העצמאות. הוחלט להעביר את כל הידיעות של רויטרס לקהיר, לתרגמן לערבית, להפיץ אותן משם לעתונות ולתחנות-השדרור. מאידך נקבע כי כל הידי-עות המקומיות ילוקטו על ידי סוכנות הידיעות הערבית, יועברו למרכזי רויטרס בעולם.

משמעותו של צעד זה לא היתה מסחרית בלבד: השותפות בין רויטרס ושופר-התעמולה של הליגה נתמכה בפועל על ידי משרד-המושבות הבריטי, העמידה את י-ש-ראל בפני סכנה רצינית — סכנה של שיגשוג התעמולה הערבית, הפצתה אף לפינות העולם הגידחות ביותר.

יחסים מרחביים

שלושה שסולקו

בשבוע שעבר, כאשר חזר הציר התורכית, ספקות איסטנאלי ל-ישראל, היללו כל מכ-ריו את יחסו האוהד לארץ וליושביה, התנבאו להידור-יחסים נוסף בין שתי המדינות.

השבוע החלה הנבואה להתאמת: ידיעות מתורכיה, שסיפרו על פרשה מזרחית-קומית, העידו כמאה עדים כי ממשלת אנקרה ואי-שים תורכיים רבים מגלים יחס חיובי כלפי ישראל.

לפני שבועות מספר קיבלו כמה אנשי-דת מוסלמיים באנקרה מברקים דחופים מבגדאד. נוסח המברקים היה אחיד: „שלושה מרא-שי הליגה להצלת פלשתינה עומדים להגיע לתורכיה לשיחות רשמיות. דאגו לקבל את פניהם כראוי.“

מקבלי-המברקים היו נאמנים לממשלתם יותר מאשר לאחיהם המוסלמים הרחוקים. הם מיהרו לתחנת-המשטרה הקרובה ביותר, מסרו את המברקים לשלטונות.

הבולשת התורכית תהתה על קנקנה של הליגה להצלת פלשתינה, גילתה במהרה כי

מועצת יושבתי שבה

בספריה מקצועית, ספרית-ילדים

פוסקים בין ההנהלה והתלמידים.

המסורת נמשכה גם השבוע, כאשר הושב-תו הלימודים על-ידי המדריכים המקצועיים. סיבת-ההשבת: החלטת-הנהלה לרשום כל כלי-עבודה שיעלם מבתי-המלאכה על חש-בוננו של המדריך האחראי.

שש מאות תלמידי-בית הספר לא התעניינו בסכסוך, או בכלי-העבודה. הם רצו רק דבר אחד: להמשיך ללמוד, לקבל את השתלמותם המקצועית כסידרה. נציגיהם התכנסו ל-מועצה סוערת, דרשו מן ההנהלה והמדרי-כים לחדש את הלימודים.

שתי טענות. מנהל בית הספר, אברהם מרכוס, התעלם מכל הדרישות, השיח בתלמי-דים שתי טענות, שלא היו קשורות בכל ה-פרשה:

- אין הוא מכיר במועצת-התלמידים.
- התלמידים אינם יכולים להתכנס בלי רשותו.

חברי-המועצה לא נאותו לבקש כל רשות מן המנהל. להיפך, הם הטיחו כנגדו מבול של האשמות: במקום אין מספיק מדריכים. עשר מחשבות גדולות עומדות בבתי-המלא-כה ללא שימוש. פעילות תרבותית כמעט ו-אינה קיימת בבית-הספר. הספרייה מכילה ספרות-ילדים במקום ספרות מקצועית.

כתב העולם הזה, שנקלע לתוך מטר-ההאש-מות ההדדיות, נדרש על ידי מרכוס לעזוב את המקום, קיבל נימוק קצר לכך: „התלמידים אינם רשאים להביע דיעות. הם רק מסיתים למהומות.“

סילוק העתונאים וגישתו התקיפה של המ-נהל לא הועילו. השבוע היה ברור כי המסור-רת המפוארת של שבח תימשך לפחות עוד שבועות רבים.

נצרת

רומיאו ויוליה

עורכי-הדין החיפאי הצעיר עמירם חרלף היה עייף. הוא חזר זה עתה מהצגת סילוה, עלה בכבדות לעבר ביתו אשר על פסגת-הכרמל. לא היה לו כל חשק לעסוק בעניי-נים משפטיים בשעת לילה כה מאוחרת, אולם הגורל, שחיכה לו בפתח-ביתו, בדמות קבוצת-ערבים, שבאו במונית מעפולה, רצה אחרת.

כעבור שעה קלה כבר ישב עמירם בין אורחיו, האזין מפי אחד מהם, נזמי מחמד אבי דבאי, לפרשה מיוחדת במינה — פרשה, אשר היתה יכולה לשמש השראה מצויינת לוייליאם שייקספיר, שעה שכתב את רומיאו ויוליה.

עוד לפני שלוש שנים, כאשר החכירה הקרן הקיימת 2000 דונאם של אדמת-גבעות לחב-רות המניות ענבה ויתורש בשטחי ענבה, גמזו ודניאל. כן הוחכרו לשתי חברות-הכרמים 1000 דונאם משטחי-הפלחה של כפר שמואל, שעובדו וסולקו בידי אנשי-המושב.

חברי-המושב נסערו, מחו בכל תוקף על גזילת אדמתם היקרה. אולם קרן-הקיימת נקטה בעמדה תקיפה, הכריחה אותם לחתום על חווה עם החברות, הרגיעה אותם בהב-טחה מקסימה: הכרמים שיינסעו בשטח יתנו להם עבודה קבועה.

במקום כרמים, אבטיחים. הכרמים לא ניסעו. במקומם זרעו שתי החברות 450 דונאם באבטיחים ודגנים, דרשו בתוקף שחברי-המושב ימסרו להם את 550 הדונא-מים הנותרים. אנשי כפר שמואל סירבו, סילקו בכוח את הטרקטורים, שניסו לעלות על אדמתם.

כאן הוכיחה הקרן הקיימת כי היא יודעת לא רק ליישב, אלא גם לנשל: היא הגישה תביעה משפטית נגד כפר-שמואל, זכתה בדין. הטרקטורים עלו על השדות ללא הפרעה.

עתה נותרה לאנשי-המושב רק דרך אחת: השימוש בכוח. הם העמיסו על עגלותיהם מחרשות-דיסקים ושקי זבל חימי, יצאי לחרוש את שטח המריבה.

אולם לקרן הקיימת, המעודדת בדרך כלל כל פעילות חקלאית, לא היתה כל נטייה לתמוך במצב-החרשי. להיפך, היא הועיקה את משטרת רמלה הסמוכה, ביקשה ממנה לסלק את החקלאים הבלתי-יקרואים.

השוטרים מילאו את הבקשה, הוליכו את אנשי כפר-שמואל בסך לתחנת-המש-טרה, החרימו את מצלמתו של צלם-עתונות, שהועק למקום. חברי המושב בילו את כל היום כבתאי-הכלא, אך שוחררו לפנות ערב: כפר-שמואל שוכן על הגבול הירדני, זקוק לשמירה מוגברת.

אנשי חברת ענבה ניסו לרכך את רושם הפעולה המשטרתית, טענו בפני העתונאים שתי טענות עיקריות.

- כפר שמואל קיבל מן הקרן הקיימת את כל מיכסת האדמה המגיעה לו. אדמת-המריבה אינה שייכת לאיש.
- אדמה ניתנה לחברות הפרטיות תמור-רת 700 הדונמים שנקלטו מהם, נמסרו לקיבוץ שעלבים.

למחרת היום המשיכו הטרקטורים של

ועד כפר שמואל

בתלם תחוח, מבט יאוש

לאישם, החל להכין את השטח לכנס-סוכות ארצי של הגדנ"ע.

היכרות מקרוב. אולם הכנס — הרא-שון מסוגו בארץ — היה רק חלק מן התוכ-נית הגדולה. בד בבד אתו יקויים גם יום-ההגנ"ע הראשון בישראל, בו תינתן לציבור ההורים והמחנכים ההזדמנות להכיר מקרוב את האירגון, הגדול שעות כה רבות בחיי בניהם ותלמידיהם. הם יסיירו במחנות-אימור נים, יאינו להרצאות, יראו סרטים קצרים, יוחכו מקרוב בהשיגיו הגדולים של הגוף, אשר זכה לפרסומת כה שלילית בכמה מ-עתוני-ישראל.

השבוע התקרמו ההכנות לכנס וליוויה-גדנ"ע במלוא-הקיסור. מאות נערים ונערות ברחבי הארץ עסקו באימונים מוגברים ל-קראת המפגשים וההופעות. מפקדי-הגדנ"ע ר-בראשם סגן-אליוף רם רון, עבדו עשרים ש-

היא נמכת על ידי האחים המוסלמים. לאחר דיון קצר נתבקשו אנשי-הדת שלא להשיב על המברקים: לתורכים לא היה כל חשק לקלקל את היחסים עם ישראל.

השליחים לא חיכו. אולם שלושת השליחים לא חיכו לחשובה על המברקים. הם ירדו כעבור ימים מספר בשדה-התעופה של אנקרה. שניים מהם, עבד אל-רחים אצור שפואר אחמד, היו לבושים בגדים מזרחיים סגוניים, עטורים כפיות צהורות. השלישי, נור אל-דין ואעז התהדר בחליפה לונדונית אפורה. הם ישבו שעות על שעות במסעדת-שדה-התעופה, חיכו לזעזע קבלת-הפנים. איש לא הופיע.

בלסוף עזבו שלושת השליחים את המקום, נסעו לאחד המלונות המפוארים, בו הזמינו מקומות למפרע. כאן חיכה להם צעיר גבה-

שרות הת'אטרון של העולם הזה

שואח להודיע לכל הקוראים השוארים בידיהם את גליון העולם הזה (682), כי כל אלה אשר 'המספר במודעה בעמוד 2 מסת'ים בספרות

74

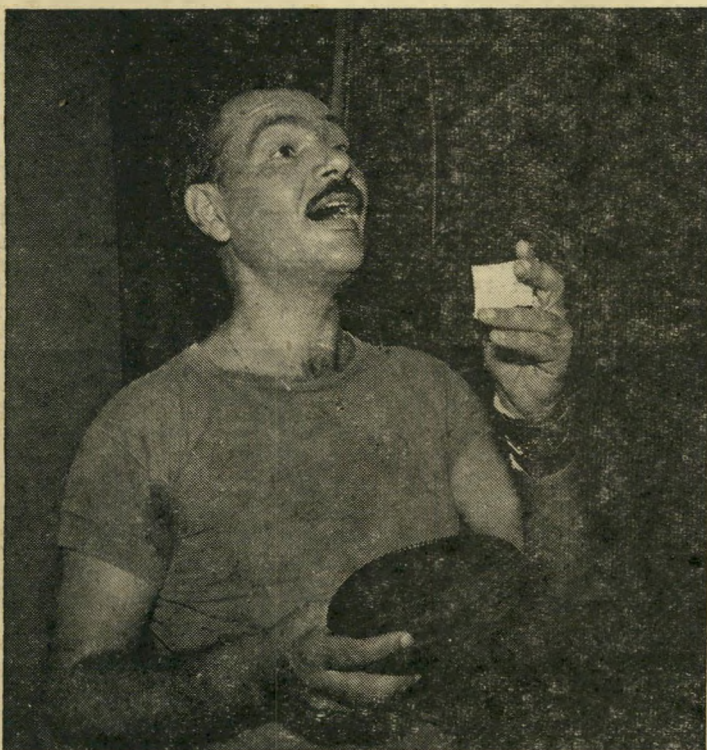
זוכים בשני כרטיסים חנם

להצגת "קזבלו"

בת'אטרון הקמרי

ההגדרה נערכה בידי שחקן קזבלו, יוסף ירון, שהוא יד ב טובו למשחק מכובעו את המספר הזוכה מתוך מאה פתקים שהיו בכובע. בצורה זאת מקיים "העולם הזה" את הבטחתו לאפשר לקורא אחד מתוך מאה זכר בהצגה חנם, בזווית חב-רתו (או להיפך). המערכת מבקשת את מניחת הקוראים אל האחרון בהגדרה, שבא כגדל ההצלחה שזכתה השיאים של ההצגה, שלא איפ-שרה ליוסף ירון להתפנות.

שרות הספרים של העולם הזה

כל קורא המבקש להזמין את אלבום ציורי

מיכאל אנג'לו

יואל לשלוח למערכת את התלוש הבא

תדוש

לאלבום מיכאל אנג'לו

השם

הכתובת

מספר את סוסיו. משפחתו של רפאל הגיעה ארצה מתורכיה עוד לפני שנתיים. בפני חיים רפאל עצמו, שעסק במקצועות רבים כולל ספרות חסמו השלטונות התורכים את הדרך. הוא היה חייב עדיין לשרת בצבא. אך רפאל היה בדיעה אחרת, עיקשה: הוא מוכן היה לשרת בצבא אחד בלבד — בצבא.

ההזדמנות להתחמק מקושיים אלה באה לפני שנה, גרמה למספר סיבוכים, שהלמו את פרננדו 190 הנשים יותר מאשר אנו ה-190 על גבי הסוס. ידידים רב-השכנה הימרו עליו 500 לירות טורקיות, מסרו אותו בידי אנשי אגיה תורכית אשר לא הציגו שאלות מיותרות ביחס לתעודות ואשרות. לרפאל הובטח כי משרד-העלייה הישראלי יקבל ידיעה על בואו ארצה, לא יעשה לו קושיים.

המכניקה הכוזבה. בנמל חיפה פעל רב-החובל כמוסכם, מהר למשטרה, הודיע על הימצאו של בורח על סיפון-אניתו הנושנה. רפאל הבוטח נצטר על ידי המש-טרה, התפלא מאד לראות ולשמע כי לא ימשיך בדרכו ירושלימה, אל משפחתו. במקום זה סובב ב-180 מעלות הוחזר ביום-המחרת לתורכיה באותה אגיה. רב-החובל משך בכתפיו, פנה לשוטרים: "אתם משלמים כסף להביא אדם, ולבסוף אתם מחזירים אותו?"

עתה נשאר רפאל קרח למשעי מכל צדדיו. הוא נשפט על יציאה בלתי חוקית מתורכיה, נשלח לבית-הסוהר. בינתיים נתברר לו סיבת התקרית בחיפה. פלא הטכ-ניקה, הטלגרף, הכוזב הפעם. המברק אשר נשלח מתורכיה והודיע על בואו של רפאל, הגיע באחרון של יומיים לתעודתו.

וכשנשא א/ק דרומית, נושאת המטען החי, לפני זמן קצר לאיסטנבול, עלה עליה רפאל הגיע באותה הדרך בה עלה בשעתו על סוס-היאור התורכי. אלא שהפעם חיכה לו כבר בנמל-חיפה הקברק המקוה.

נסימות

"זו וואס?"

בשעה שממשלת ישראל מתחבטת קשות, בכל מה שנוגע במדיניות כלפי גרמניה, נתקלים נתיניה הקטנים בבעיות משלהם.

אחד הנתינים היה הימאי משה (מוסה) דהאן. בישוב לפני שבועות מספר באחד מבתי-הקפה של עיר-הנמל היוגוסלבית הקטנה רייאקה, ראה לפתע שני צעירים לבושים ספורטיבית ונעולים סנדלים, ששוכיהם עוטפים את רגליהם עד הברכיים, מתקררים בים לעברו. הגבוה יותר, בעל המראה החב-רמני, לפת בידו האחור לחם מאורך, השני נשא רדיו מיושן.

"חשבתו שהם מכסית" נזכר מוסה. אלא שחשבותיו הופרכו מיד כשהצעירים העיפו מבט סביבם. כל המקומות היו תפוסים. הם שאלו בגרמנית רשות להצטרף לשול-חננו, התיישבו כשהם מחביאים את משאם תחתיו.

תוך דקות מספר התפתחה שיחה בין השלושה. הגבוה שהציג עצמו כהאנס, הצביע על אופנוע קטן שעמד בפניו הרחוב מוסתר כמעט על-ידי השמיכות והכליז המשונים הרבים שהורכבו על גבו. האנס הסביר כי הוא וחברו הם מבון, גרמניה, יצאו לטיול, עברו עד עתה 1200 ק"מ ומתכוונים לבקר במכסימום של מקומות. כשספר מוסה כי הוא ימאי הביעו מיד השניים את רצונם לבקר באיטליה. אבל האנייה היא יהודית, העמידם מוסה מיד על העובדה.

"זו וואס?" קרא האנס בתמיהה. "אתה לא פוחד?" אמר מוסה, "אחרי הכל הרגתם 6 מיליון יהודים!"

ברגע זה הצביע האנס על שפתיו האדוריות, אמר את המלה האחרונה ביחס לנושא זה: "אתה לא רואה שאז עוד ינקתי חלב?"

השניים שהתלהבו מהפגישה החליטו לצרף מיד את ארץ-הקודש לקרמסעם, בעזרת האגיה הישראלית. אך כשהגיע הענין לשר-קולו של רב-החובל הישראלי, כבר נוצרו בעיות. הם נתקלו בסירוב מוחלט מוסה המשיך בדרכו לחיפה. השניים יצאו לאר-צות-ערב. הפגישה הבאה, הוחלט, תהיה בשער-מנדלבאב.

הם גדלו יחד. לפני שבע שנים הכיר נומי, המוסלמי, נערה נוצרית בשם רוז בת אברהם ראשד. הם גדלו יחד, חיו במשך זמן-מה יחד, והשנה, כאשר חגגה רוז את יום-הולדתה ה-23 החליטו להתחתן.

משפחת ראשד התנגדה בכל תוקף לנושא בנה עם מוסלמי. אולם רוז לא שמה לב לכך, הסכימה להתאסלם, עוררה את נומי לקבוע את תאריך היום המאושר, לפנות אל קאדי באחד הכפרים הסמוכים לנצרת. בקשר לעריכת הטכס.

הטכס לא נערך. כאשר הגיע צמד-הנאהבים אל הכפר, נתקל במנגנון ביורוקרטי קשות: הקאדי, סרב להשיאם בלי אישורו של מושל המחוז. הוא התכוון למושל מחוז-טבריה, אך השניים לא הבינו אותו, חזרו לנצרת, פנו אל המושל הצבאי.

כאן הסתבכו העניינים עוד יותר. העדות הנוצריות בעיר נסערו. המושל לא רצה לגרום להתנגשויות בינ-עדתיות, השהה את מתן רשיון הנישואין, שיכן את הנערה בביתו של יוסף פאהום, מי שהיה ראש-עיריית-נצרת, עד לביורר העניין.

אולם למחרת היום הופיע פאהום במשרדיו המושל, הודיע כי נכבדי הנוצרים לוחצים עליו, סרב להוסיף ולאכנס את הנערה בביתו. למושל לא היתה ברירה: הוא מסר את הטיפול במרשה לידי המשטרה.

לדברי נומי, טיפלה המשטרה בו ובאהובתו בקשיחות בלתי-רגילה: הוא הוכרח לחתום על הצהרה כי אין הוא אוהב עוד את רוז וכי הוא מנתק את קשריו עמה. רוז הוחתמה אף היא על הצהרה כי אין קשרים בינה ובין נומי, וכי היא בוחרת ללכת למנזר. לי-אחר מכן נמסרה לידי של הכומר הקתולי, בסיליוס, ששיכן אותה באחד המנזרים של נצרת.

בסיום סיפורו תבע נומי מעמרים חרלף ל-בוא לעזרתו מיד: לרוז נשקפה סכנה חמור. רה. הוריה עמדו להשיאם בכוח לאחד מ-קרובי-משפחתה. עורך-הדין שוכנע, יצא ל-נצרת למחרת בבוקר.

פגישה מאכזבת. פגישתו של חרלף עם קציני-משטרת נצרת היתה מאכזבת. הם טענו כי הנערה עזבה את נומי מרצונה הטוב, וכי אין הם זוג מתאים, אך סירבו בכל תוקף לגלות את המנזר בו הוסתרה רוז.

לאחר הפגישה נוכח חרלף כי נותרה רק דרך אחת: להגיש צו הביאס קורפוס נגד הכומר בסיליוס ומשטרת-נצרת, לחייבם ל-הביא את רוז לפני בית-הדין העליון, ל-מק מודע אסור לה לעשות כרצונה. הוא הזהיר את נומי כי הדבר עלול לעלות לו בכסף רב. אך הצעיר המוסלמי היה מוכן להקריב אפילו את חייו — ובלבד שיראה את אהובתו וישמע את אשר בפיה.

הוא לא זכה לכך. רוז דיברה במעשים: השבוע, לאחר שהיא הוחזרה לבית-הוריה, התדפק אביה על דלת חדרה, לא קיבל מענה, פרץ פנימה בזעקה: רוז התאבדה בתלייה.

שלא כמו במחזה השייקספירי לא השלימו שתי המשפחות על קברה הרענן של הנערה. אולם נומי לא נטר טינה להוריו-רוז: "האש-מים האמיתיים יושבים שם!"

מבטו היוקד היה נשוא לעבר הבניין הגדול והמבוצר — משכנה של משטרת-נצרת.

עולים

הספר על גבי הסוס

בעקבות 200 הסוסים יוצאי-יוגוסלביה, שירדו לפני שבועיים בנמל חיפה מא/ק דרומית, צעד גם גבר צעיר בעל קומה בינונית ושער בלונדי. חיים רפאל היה הפעם בטוח כי הגיע לסוסו של מירוף-המכשולים הארוך אחרי שהחליף פעמים

הארץ

צבי נשרי פונה אל חניכיו לסייע למפעל מגרש-המשחקים — מאת צבי נשרי (כתורת בהארץ).
א. א. תל-אביב.
אם אין אני לי מי לי?

למורת-רוחו חודש החזה בנמל-חות כל האנשים (העולם הזה).
ברוך גיל, צה"ל.
לפי האופנה השטוחה של דיור.

הישרדות מלחמת חורף

מגיש לקוראיו תצלומים ראשונים בישראל

מלחמת חורף

כני הנמ

הם חמושים בכידונים וראו לא נסחפה בקלחת הוא רק נחלת מועטים רק עתה, כאשר צללה יצאו לבקש את שללם כוסים איזוב, הפך הדיו עיר של ענפי הספורט ה מובטחים הנלחמים של אחרי התחרות היה בו והוא יחפוך לאח בכור. אותו יום היה לא רק י מימי הוא היה גם יומי מימי יחד עם המתחרים דווש, הפעיל את מצו בפני מים, הביא למחר הזה את התצלומים הו פורסמו בעתונות הישר

בשבוע שעבר נאספו חובבי הספורט הימי מכל הארץ, ורמו למאות לעבר אחד מחופי הרחצה, המקובלים פחות על יושבי חיפה — חוף התכנית. הם באו לחזות בחזותו של ספורט ימי חדש בישראל, אולי סוג הספורט המרתק ביותר: דייג תת-מימי.

הדייג התת-מימי שיושג לראשונה בחוף החולי החמים של פלורידה, ארצות הברית. תחילה היו הספורטאים החובבים יורדים אל מתחת למים, כשהם מצוידים במסכות-חמצן פרימיטיביות. או למ לאחר מלחמת העולם השנייה הוחלפו המסכות בצינורות נשימה — שנורקים.

השיכולים הטכניים גרמו להפצת הספורט החישי לכל רחבי העולם. בריבוייה הצרפתית, באיי האוקיאנוס השקט, ליד חופי אפריקה — בכל מן קום החלו שחינים לצנוח אל מתחת למשטח הןזולי-ירקרק, לרדוף אחרי הדגים הצבעוניים כשי

אים. הצלחת הפעולה עלתה על כל המשוער. לא זו בלבד שבתי המסחר למכשירי ספורט החלו להביא ציוד מעולה מאמריקה, אלא גם בית-חרושת מקומי החל לייצר ציוד לדייג תת-מימי במתירים שונים לכל נפש.

אימונים ושיאים

השלב השני בפעילות שתי האגודות היד אימון חבריהן להכרת הדגים השונים הי שורצים בחופי-הארץ והשיטות השונות לצוד אותם.

סוגי הדגים החביבים ביותר על אמני הדייג התת-מימי הם שלושה:

- הצאורים — דגים גדולים ומגושמים, המסתתרים בין נקיקי-הסלעים, מהווים מטרות נוחות ביותר לרובים התת-מימיים.
- הסרגוסים המסתתרים במאורותיהם ומשאירים לדייג את המלאכה הקלה ביחס של הצצה מתור לחור, עד לגילוי הדג והריה הקטלנית.
- המוסרים — דגים זריזים להפליא, אשר אין כל אפשרות לרדוף אחריהם. הדייג נאלץ לחכות עד אשר חולפת להקה הדגים על פניו ולקלוע בדג הקרוב ביותר.

שלב המבחן

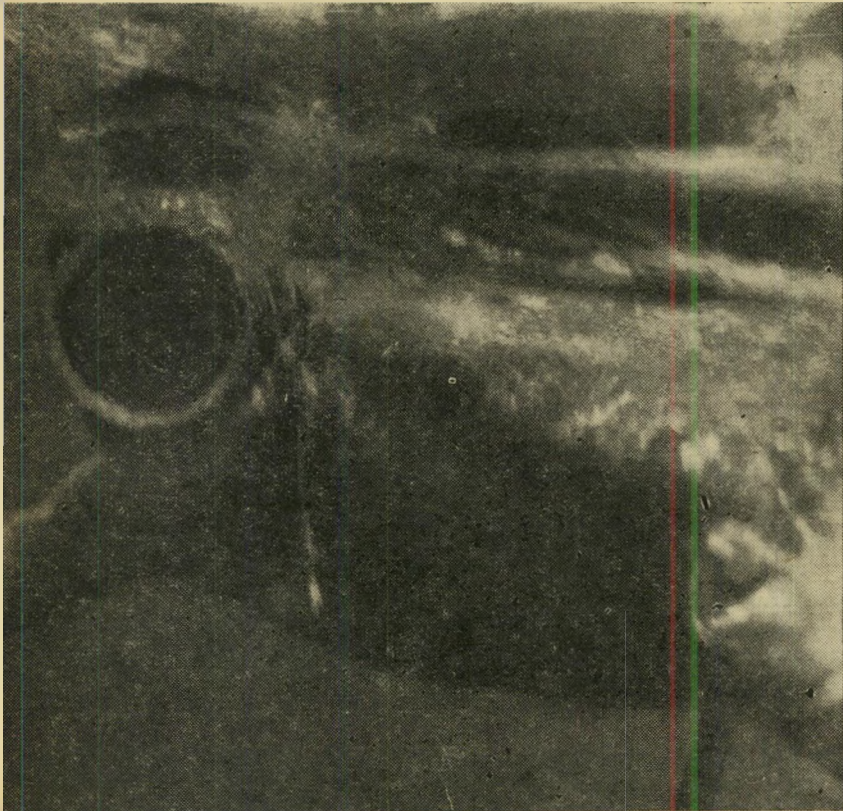
בעקבות שלב-האימונים בא השלב השלישי והמכריע. נוצר צורך לכנס את כל חובבי הדייג התת-מימי בארץ, לבחון את יכולתם, להוכיח כי הספורט החדש היכה שורשים עמוקים בקרקע הים הישראלי. הדרך לעשות זאת היתה רק אחת: לארגן תחרות ארצית על אליפות ישראל בדייג תת-מימי. המודעות הגדולות שפורסמו עלידי שתי האגודות בעתונות הביאו אל חוף התכנית 38 מתחרים מכל קצות-הארץ. אולם לאחר הבדיקות הקפדניות, שנערכו עלידי שלוש שנה רופאים, נותרו במקום 34 דייגים שיגשו את עיניהם אל תואר האליפות, אל הגביעים, ואל הפרסים, שכללו ציוד-דייג רב-ערך.

חוף-התכנית, הסמוך למדרונות המערביים של הכרמל, עמד שומם משך שנים רבות. הוא נבנה כחוף-רחצה פרטי עלידי הסוחר החיפאי-נוצרי, אמיל בוטאגי. אולם דומה כי בחירת המקום לא היתה מוצלחת: הסלעים התת-מימיים פצעו את רגלי הנח-רחצים, אורח-הסוחר, והדגים הגדולים, ששוטטו ביניהם סחטו קריאות אימים מפי הגבירות הערביות והאנגליות.

אולם אין רעה בלי טובה: דווקא ריבוי הדגים והסלעים שהשט את החוף, הפך את חו לזירת תחרות הדייג התת-מימי הראשונה בישראל, שנערכה בשבוע שעבר. לתחרות מיוחדת במינה זאת קדמה חקירה ארוכה, מלאת מתוחות של אירגון ותכנון. את עול האירגון קיבלו על עצמם שלושה ספורטאים רבי-מרץ. שניים מהם, סגן מפקד משטרת חיפה, מקסים כהן ובעל דפוס חיפה, יוחנן קרמן, היו טירונים אמורים באירגון תחרויות. אולם הם הודרכו על ידי נסיונו הרב של החבר השלישי, רייטא-השניים דיר דוד גוטמן.

חברים לחוכבות

ספורט הדייג התת-מימי היה מוכר לגוטמן לא פחות ממערכות השיניים השונות הצומחות בפיותיהם של בני-אדם. הוא בילה שנים רבות בניצה, אשר בריבוייה הצרפתי — מרכו הדייג התת-מימי של אירופה כולה — היה חבר פעיל במועדון-הדייג. לאחר שהצליח גוטמן לעלות לישראל, לפי תוח מרפאה גדולה בחיפה, התחיל להקדיש את שעותיו הפנויות לספורט החביב עליו. אולם במהרה נוכח רופא-השניים כי הדייג לא היה ביחידות עלולה להיות משעממת למדי. הוא התחיל לחפש חברים לחר-בבות, גילה במהרה את יוחנן, מקסים ולרנצו קמפנלה, מי שהיה הקונסול האיטלי-קי בחיפה, גיבש אותם לאגודת הדייג התת-מימי הראשונה בישראל. לאחר זמן קמה גם אגודה שניה בנהריה, מיסודו של המציל המקומי, רודי, ושתי האגודות החלו לפעול להבאת ציוד מת-

צינור הנשימה — השנורקל — בולט כל הזמן מעל פני המים, מאפשר ומחפש את שללו. השנורקל הומצא על-ידי הגרמנים, אך צורות פרימ

דייג-פנינים — הוא עיסוק הרבה יותר מוכר לשלושת בני-האודו הקטנים שנזעקו ממחנה שער העליה, הסמוך לחוף ההתחרות כדי להתבונן בתכונה

המליחות אינה מפריעה. כשחינית וותיקה מכירה חנה צורות שחייה שונות. לאחרונה ניסתה את כוחה גם בבלט מים, אך נוכחה כי סוג זה של אמנות מצריך אימון מסוּפ. היא מסוגלת לשהות במים מלוחים זמן רב ביחס.

ימים מיוחדים. רק יש-
נפורט החדש. כה היה

הגדול של הדייג התת-
דול של הצילום התת-
ל כמים גם הצלם, קרול
המוחדת, האטומה
זיום למערכת. העולם
מימים הראשונים, ש-

הגדול של הדייג התת-
דול של הצילום התת-
ל כמים גם הצלם, קרול
המוחדת, האטומה
זיום למערכת. העולם
מימים הראשונים, ש-

מקצוע מצוייך. חנה מסינגר, החיפאית יפת הגזירה, שעבדה בזמנו כמארכת באל-על, זנחה את המקצוע, שהתה זמן מה בארצות-הברית, כדי ללמוד בימיו סרטי-קולנוע ותוכניות-טלביזיה. כדי לקיים את עצמה, היתה נאלצת לעסוק בעבודות שונות ומשונות, שימשה כמודל.

אלופי הדייג התת-ימי בישראל ניתן לדוד גוטמן ולבן-זוגו יוחנן קרמן, אשר שלו את הדג הגדול ביותר (שמונה וחצי קילו) ואת שלל-הדגים הגדול ביותר (ששה עשרה וחצי קילו). נוסף על הגביע קיבלו השניים כפרס שני רובים ושתי מסיכות. במקום השני זכו מקסים כהן ואברהם שרון (ארי בעה עשר וחצי קילו).

תוכנית לעתיד

הצלחתו הגדולה של המבחן הראשון הולידה בלב אנשי האגודה החיפאית תוכנית רבות. לדברי ד"ר גוטמן עלול הספורט החדש להפוך לגורם מושר-תיירות כבר בראשית השנה הבאה: לפני שבועות מספר התקשרו אתו מועדונים אירופיים, הכי ריזו כי נודע להם שחופי ישראל הינם מקום אידיאלי לדייג תת-ימי.

אולם בראש וראשונה נתונה תשומת ליב של האגודה להשרשת הספורט החורש בנוער הישראלי. בימים הקרובים יצאו חברי ריה לאילת, כדי לחקור את הדגים והצמחייה, אשר בחופיה, לאחר מכן ירכזו את כל המאמצים לגיוס בני-נוער, רכישת ציוד בשבילם בתנאים נוחים.

פקודת הוינוק ניתנה בשעה עשר בדיוק עלידי השופט הראשי של התחרות, אברהם יפה. המתחרים חגרו את כל-המשחית של-הם, נעלמו כהרף עין בין הגלים. רק קצות צינורות הנשימה — השנורקלים — בלטו פה ושם על פני המים, כמו חוטמים של דולפינים.

קהל-הצופים היה מאוכזב במקצת. בני-גוד לתחרויות אחרות לא היתה לו הפעם כל אפשרות לעקוב אחרי המתרחש.

האחד שזכה לעקוב אחרי כל התחרות היה צלם חיל-הים, קרול דויטש, שצלל יחד עם המתחרים, הנציח בעזרתה של חנה מסינגר חטובת הגו בת ה-21 אחדים מן הרגעים המעניינים ביותר של המבצע.

בהלה הלה

בשעה 12:15 ניתנה צפירת-הסיום, והדייגים התחילו יוצאים מן המים בזה אחר זה. בהלה קטנה פרצה במקום כאשר שניים מאנשי אגודת-נהריה בוששו להופיע. אולם הם הגיעו לחוף באיחור של שעה.

לאחר שקילת השלל והתיעצות השופטים, הוכרזו שמות הזוכים בתחרות: תואר

דייג לנשום באורח תקין, שעה שהוא שוחה בין הסלעים יות, של צינורות נשימה היו ידועות בימים קדומים.

מעשיות. בזינוקו של הדייג התת-ימי אין פוזות מהודרות, אלא מעשיות בלבד.

הרג מפרפר, שעה שהדייג ממחר אל במת-השיפוט. מאזניים מדויקים הראו לחבר השופטים את משקלו, ולאחר מכן הושלך אל הערימה. השלל נמסר לבית חולים ממשלתי.

שוב ביכשה. מיד לאחר צאתם מן המים תרות סיניהם של יוחנן קרמן ודוד גוטמן אחרי שלל הדיגים האחרים.

כוכבת מוצי גינור
רגלים לפה

● סרט ביש-מול הוא הלנה מסרויה, ה' מצולם ברומא בהשתפות-שחקנים איטלקים ואמריקאים. לפני שבועות מספר פרצה שריי פה באולפן, בה נכו רוסאנה (הלנה) פודיס'טה ומשתתפים אחרים. ימים אחדים לאחר מכן התפרצו לפתע סוסים המשתתפים באחת מתמונות הסרט, פצעו מספר ניצבים.

● הצנוורה החליטה להימנע מציין סר'טים "נועזים" כלא מתאימים לצעירים. ה' סיבות: א. המציגים מנצלים לרעה את ה' מלים, למבוגרים בלבד" בפרסומיהם, מוש'כים על ידי כך קהל צעיר לאולמות. ב. אין המשטרה יכולה להקפיד על מילוי פקודת הצנוורה. בינתיים מסיסה המועצה לביקורת סרטים לנסות — ללא הצלחה — להתאים כל סרט "לכל הקהל" על ידי קיצוצים מגור'כים, להתיר לנוער ולילדים לראות סר'טים שאינם מתאימים להם כלל.

● העיר מחנן: הצנוורה יוצאת מתוך ההנחה שכל הסרטים, פרט ל-10%, מתאימים ליל'דים. האמת היא, כמובן, הפוכה. שום סרט אינו מתאים לילדים, פרט ל-10%.

● לאחר שמבקר-סרטים הוליבודי כתב על שחקנית-מחוללת מצי גינור ש"רגליה שמונות ומכוורות" — הזמינה מצי את ה' עתונאים למסיבה בה לא פתחה את פיה, רק הציגה לראווה את רגליה. רק לאחר מכן אמרה: "רגלי היו לי לפה".

תיאטרון

התחלה נאה

עד כה נכתבו כל המחזות המקוריים, שהועלו על במות תיאטרוני-ישראל כמח' זות-יממש, הוגשו לקהל כמעט ללא כל שינוי או עיבוד. רק בשבוע שעבר הגיש תיאטרון הבימה את המחזה הראשון שעובד לפי סיפור. הדוה ואני עובד לפי ספורו המקורי של אהרון מגר, תוך השמטת כמה וכמה קטעים.

עלילת המחזה עוסקת בנזג חברי-קיבוץ, אשר עוזבים את המשק עקב לחצה של בת-הנזג והגשו לקהל כמעט ללא כל הכפר והעזרה, בין חייהם-העבודה הפשוטים לבין חיי-המסחר הסואנים מוגשים לקהל בצורה מרתקת — ולעיתים גם משעשעו. תפקידו של חזוה נמסר לעדה טל. היא עמדה בנסייון יפה, הצליחה ביחוד בקטעים המצריכים פאתוס והתפרצות-רגשית. נחום בוכמן שיחק את תפקידו של שלמה פורת בצורה דווקא-שיטתית רצינית, היחה משקל נגדי מצוין לעלילה הקומית. שלמה כר' טוגוב לא גילה את כל יכולתו בתפקיד מזכיר הקיבוץ; הצטין יותר בתפקיד סקיד גביה בקריה.

מבריקה ביותר היחה הופעתו של רפאל קלצקין, שמילא את תפקיד חותנו של הגיבור הראשי, כן הצליח שמואל רודנסקי בתפקיד קיבוצניק שהפך לחבר-קואופרטיב בעיר.

בסכום: על אף כל ההשמטות מן הספור המקורי והפגמים בריאליזם, היחה זאת התחלה נאה לעונה החדשה בהבימה.

קולנוע

סרטים

עזה כמות

שני סרטים חדשים באו לאמת את נוסחתו של שלמה על אודות עוצמתה של האהבה.

ממקסיקו באה הוזהרה חמורה לכל האנשים שהם: (א) בגיל העמידה (ובעלי נשים טור'בות ונאמנות בבית) ו-(ב) שופטי-מחוז ולר' חמים ללא-יח'ת בזנות ובפרצות, לכל יסתככו עם אחת הפרצות שדנו למאסר, סן יכולע להם בסופו של דבר. כי כזה מריגורלו של שופטי-גיבור נשים אסורות. המסכן נופל ב' ידיה של שחקנית סקסיקאנית נינון סבילה, היודעת בדיוק איך צריך להתפשט כדי ל' התלבש על גבר.

אנב כך מתלבשת נינון סבילה בהירת ה' שער גם על הצופה.

כי נשים אסורות הוא רק עילה להצגת אישיותה הקולנועית ההמונית החצופה, אך הבלתי מעורערת של השחקנית בעלת המוג' הסוער: עלילה של הגיון אין פה ומה ש' יש מסובך עד יגע, ללא חידוש כלשהו: נינון, יצאנית שהפכה רקדנית, מחליטה לנ' קום נקמת-דם בשופט שדן אותה למאסר, מסובכת אותו בקסמיה גורמת למפלתו וגם — הוי, אירוניה קולנועית! — למותה שלה, הפוטוגני מאד, על דשא ירקרק.

אולם לפני כן מספיקה נינון לרקוד, ל' שיר לנגד את שוקיה, לחשוף עד לשורת הצנוורה. סרט לקהל פרימיטיבי (ומי איננו פרימיטיבי בימים אלה, כולל המבקרים?)

● גם בצרפתיה מתים מאהבה (שלא להו' כיר שהורגים מאהבה: זה ברור — בעולם הקולנועי), כפי שמוכיח סרט צרפתי-איטלקי האמת הכפולה. בעצם הכל כאן כפול: השחקנים מניעים את מותיהם אך הקול הבוקע מן המגביר לא שלהם הוא — וגם העלילה. הסרט מנסה לראות מקרה (רצה, כמובן) בשתי עינים שכל אחת מהן רואה אותו אחרת. התוצאה: מבס פזול לעבר עלילה נדושה:

מעשה בלואי, עלם ממילאנו, המתאהב ב' נערה (אנה מאריה פרארו) ונאשם ברציחתה. חלקו הראשון של הסרט מתאר את המקרה מנקודת המבט של התביעה: לואי הוא הו' לל, מפתה את הנערה התמימה. בעוד שחלקו השני מראה את הצד השני של המטבע, הפו'ר כו הגיאומטרי של הראשון: לואי הוא ה' תמים, מפותה על ידי הנערה ההוללת.

הצד השונה שבשני החלקים: גם פה גם שם מפגינה שחקנית פרארו את לבניה ה' שחורים במטרה גלויה: לפלפל במקצת את העלילה העבישה. אלא שלמזלו של הסרט — והצופה — ניתנת הזדמנות לכמה שחקנים בעלי שיעור קומה להראות את יכולתם העצומה. מישל סימון, בתפקיד עורך דין שהפך להלך, מסתפק בכמה נהימות, משעשע לאין שיעור: רוג'רי רוג'רי, שחקן הבמה האיטלקי הדגול, כשופט, משוה ללא מאמץ לתל-מדות לדמות יבשה, מישל אוקליר הוא, כרגיל, בעל כח רב בתפקיד כפול של לואי הנבל והתמים. אשר לטירנונית פרא'רו: אין לה חיצוניות פאמפאנינית אבל היא נחוזה בכשרון פנימי.

סיכום: משחק משובח, וזה הכל.

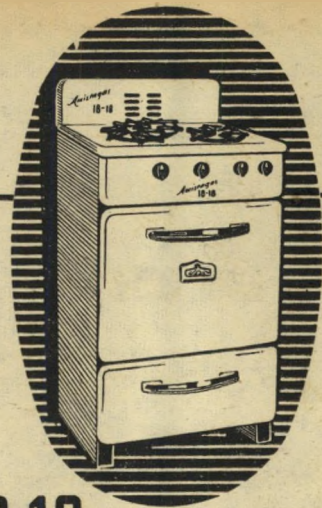
יומן החדשות

להקפיץ את פרויד

● 2000 איש נכחו באולם התיאטרון ה' לאומי, מקסיקו סיטי, בעת חלוקת האוסקא'רים המקומיים. מרבית הפרסים נפלו בחלקו של הנער והערפל שזכה בתואר הסרט ה' טוב של השנה. כן אוסקרו: דולורס דל ריו, כוכבת הסרט: רוברטו גאלבאדון, שביים: אדמונדו בק, שחיבר: גבריאל פיגור'ארה, שצילם: אליסנדרו צ'יאנורטי, שמילא את תפקיד "הנער": גלוריה שומאן, שער'כה את הסרט.

על הנער והערפל כותב סופר העולם הזה שראה אותו בפסטיבאל קאן: זהו סרט פסי'כר-לאיטוב שיש בו כדי להקפיץ את פרויד מקברו, לפנותו עבור הצופה השואל את נפשו למות.

● שיתוף הפעולה הקולנועי בין צרפת לגרמניה מתהדק והולך. דוגמה מאלפת: הסרט קומנדאנט, בביומו, של ייב אלגרה, ש' יצולם בברלין, בשתי מהדורות ובשיטת טי' נמהסקופ גרמנית. מישל מורגאן תמלא את התפקיד הראשי בשתי המהדורות, בעוד ש' מולה יופיעו פייר בראסאור, במהדורה צרפ'תית וקארל ראואץ במהדורה הגרמנית.

18-18 ארייט

תנור חגז החדש לבשול ולאפיה

נאה! יעיל! חסכוני!

ת'אביב: רחוב אחד העם 34, טלפון 67054

סניף חיפה: ס. רחמני, רח' יפו 95, טלפון 3956

סניף ירושלים: רחוב הלל, בנין הטיירה, טלפון 5622

ואצל סוכני "אמישראל" בכל הארץ

הספקה סדירה ושרות קבוע

אמישראל

למכירה בהזדמנות

UNDERWOOD

מכונת סיכום חשמלית

REMINGTON

מכונת סיכום יד

ROYAL

מכונות כתיבה עבריות

עם טכולטור אוטומטי 18" — 11"

נא לרשום את מספר החדש של הטלפון שלי 5-0-3-2

ברמות, תל אביב אלנבי 111

כל הציוד לדינג תת-ימי להשיג אצל

מרטון-ספורט

תל-אביב, רח' אלנבי 84

רמת-גן, רח' ביאליק 38

מכשירי התעמלות וספורט

ארנקים

תיקים ילקוטים

ודברי עור ופלסטיק

במבחר גדול

נחלת בנימין 11, תל-אביב

צ. בר

שאל את עוזי

איוז מהמתנות הרבות שהוא קבל לבר-המצוה שמחה אותו ביותר ועוררה בלבו את רגשות התודה המרובים ביותר ואיוז מתנה שמרה על הסופולריות שלה במשך שנים רבות.

ותשמע שזו היחה מצלמה.

פוטו-בדנר

חיפה, רחוב החלוקן 31

לואאתיקו יש פנאי

מונטיני. חיפשו מזכיר המדבר אנגלית. מצאנו נזיר המדבר אנגלית, אחד המזכירים במשרד החוק, צעיר קנדי נעים בהיר שער, שלקח על עצמו את הטורח להסביר למוכירי של המונטיניור עד כמה חשוב לכנסיה להסביר לקוראים הישראליים את עמדתה בקשר לבעיית המקומות הקדושים, בעיית השלום עם הערבים, בעיית הפיצויים לקרבנות הנאצים באוסטריה, בעיית ההכרה בישראל ועוד כמה בעיות. המזכיר הקנדי הצליח להשיג לנו את תשובתו השלילית של מונטיניור מונטיני בשבועות הבאים. אך הוא הסכים לקשר אותנו עם אחד מעורכי האוסטרוטורה רומנו, בסאונה של הכנסיה. איש האוסטרוטורה רומנו לקח ממני את הדף שעליו ערכתי את שאלותי, נכנס איתו אל כמה חדרים — אל מונטיניור ולקאה ומונטיניור סאמורה, סגני מיניסטר החוק, אך לא הצליח להשיג כל תשובה.

„התשובות לכל שאלותיכם כבר ניתנו בנאומי של האב הקדוש“, אמר.

חזרתי אל הרחנה, דאן. הוא ידע שכאלה תהייה החוצ' אות. הוא הסביר לי שפלא גדול הוא כיצד נאות הקרדינל לקבל אותי. אולי זו ז'סטס כלפי ישראל. ישבנו ושוחחנו על בעיית הארץ הקדושה.

„אתם מרחיקים אלמנטים שהיו יכולים לעזור לכם“, אמר, „ובמיוחד בהשגת השלום עם הערבים. אני מתכוון כמובן לאוכלוסיה הנוצרית. ואתם מעוררים לפעמים חשש מזה, שיש ברצונכם לכוון במדינתכם שלטון תיאוקרטי.“

„מדוע?“ שאלתי, „הרי אנחנו מדינה חילונית ומודרנית.“ „לא בדיוק“, אמר הדחנה, „וזאת אני אומר לך כידיד ישראל, כאיש המערב ואודה את השאיפות הלאומיות של היהודים, כאיש שבילה עשרים משנות חייו בירושלים ומכיר היטב את הארץ הקדושה. ושני טעמים לחשד בנטיה לתיאור קרטיזם: ענין הפליטים הערבים, וענין המקומות הקדושים. אני יודע אם אפשר להחזיר את הפליטים, אך דבר אחד בישראל, כל עוד לא יקבלו הפליטים את הפיצויים המתאימים. בימי יהושע בן נון, ימי השלטון התיאוקרטי, אפשר היה לכבוש את הארץ ולהחזיר כל קנין פרטי של האוכלוסיה הנכבשת. בימינו אין הדבר נהוג. גם בימי הביניים לא היה הדבר נהוג. יש מלחמות בעולם, לצערנו, ומדינות נכבשות לעתים, אך מעולם לא נכבשו נחלתו וביתו של איש פרטי. והיהודים, המקבלים שלומים מגרמניה ותובעים פיצויים מאוסטריה, חייבים לדעת על כך. סירובה של ממשלת ישראל לדון בכלל בעצם הבעיה הזאת, מעלה את החשד שהיא מחזיקה בדעתו של יהושע בן נון.“

המסרה. כינאום

„דבר שני הוא ענין המקומות הקדושים. כידוע, ירושלים הנה עיר קדושה לבני כל הדתות. הצדק היה מחייב למסור אותה לשלטון בינלאומי, וזוהי דרישתו של כל העולם. העיר לא רוצה להיות בטוח שירושלים תשאר תמיד עיר חששית, לכל הדתות. שזכיותיה של שום דת לא תפגענה בה.“

„הגיננו על ירושלים“, אמרתי לו, „בתקופה קשה מאד, תקופה בה לא הצענו איש בגורל המקומות הקדושים. הבריטים הרשו ללגיון הערבי להפגין כל מקום קדוש. הם הקימו את הליגה הערבית, שתיכנתה את ההתקפה על ירושלים. הם לא עשו מאומה כדי למנוע את ההרס. עתה הם חובעים מאחור את המקומות הקדושים.“

„הערבים טוענים אותה טענה“, אמר האב דאן, „הם אומרים שאתם הפגנתם את המקומות הקדושים ומוסיפים לע' שות זאת גם כיום.“

„אנחנו לא נסכים לעולם לחתור על ירושלים“, אמרתי. „הכנסיה יכולה לחכות“, אמר הרחרד, „יש לה נשימה ארוכה.“

לפני אלף שנה היו דיקטטורים גדולים, הם חלפו מן העולם. הכנסיה לא חלפה. היטלר ומוסוליני חלפו מן העולם. גם הקומוניזם יחלוף. לכנסיה יש פנאי. אינני יודע אם לכם יש פנאי.“

הוא הוסיף ואמר: עליכם לחתור, למען הצדק ולמען השלום. העיר העתיקה אינה בידכם, עליה יחזרו הערבים. אנו יודעים שהם יחזרו עליה, אם אתם תתחרו על העיר החדשה ותסכימו לבינאום ירושלים. ועליכם להשתלב בשכ' ניכם, אחרת יהיה סופכם כסוף כל הפולשים, אפילו הצלבנים. אתם יכולים להדוף את הערבים למדבר, אך תמיד ישבו ויפסיעו ויגנחו מן המדבר. זהו לקח ההיסטוריה.“

הדברים נפלו כמהלומות. אם כך, זהו מה שחושבים עלינו בעולם. ולפחות 500.000.000 איש חושבים כך. ואם כך, איננו עומדים רק מול עשרות מיליוני ערבים.

אצלנו חושבים ברגעים, בחודשים, מקסימום בשנים. אף על פי שיש לנו היסטוריה ארוכה. בותיקן חושבים במאות, אלפי שנים. יש להם פנאי. מכיסאו של פטרוס הקדוש צופיה העין מזרחה, אל ארץ הקדוש, לראות איך יפול דבר.

בפיאצה סאן סילבסטרו סאנו החיים, ותמונתה של סילבנה מאנגאנו התנוססה על הקירות. פעמון צילצל, וחמש מאות פעמונים ענו לו. ההיסטוריה תפשוט למי צלצלו הפעמונים.

הותיקן הוא בירתה של המעצמה הקתולית. המונה 500.000.000 מאמינים, שם, מימין לרחבת סאן פייטרו, הבנויה עמודי שיש כבירים, שתוכננה ונבנתה בידי ברניני הגדול, מכהן על כסאו של פטרוס הקדוש האפיפיור — האב הקדוש לכל 500.000.000 המאמינים. יום יום, בשעה 12.00 בצהריים, הוא עובר על המרפסת של כנסיית סאן פייטרו אל אגף המגורים שלו, ומנופף את ברכתו למאמינים המתקהלים שם. לפעמים מתקהלים שם חצי מיליון מאמינים.

הותיקן עשוי כולו שיש. מיטב הכשרונות הגדולים והנאוניים שצמחו באירופה הקדושה את כל גאונותם כדי לפאר את הותיקן, למען הכנסיה הקדושה. מיכאל אנג'לו ריחף ארבע שנים בין שמים לארץ, בהיותו כבר ישיש, כדי לצייר את תקרתה המופלאה של הקפלה סיסטינה. ברמנטה, ליאונרדו, רפאל, ברניני, כל החבורה המפוארת של גדולי הרנסנס, בנו יחד במאמץ של דורות את היצירה הכפירה הזאת. מתוך צינורות העוגב של כנסיית סאן פייטרו בקעו צלילי המוסיקה של פלסטרינה, קורללי, ויוודי.

אידן טיסראן. ידידי שבא איתי מישראל נכנס אף הוא, וה' מצלמה מוכנה בידו.

ראיתי לפני גבר כבן שבעים ומשהו, זקן ארוך, עמידה מאוששת ומבט נבון וחודר.

ישבו אצלו כמעט שעה תמימה. הוא היה אדיב, מסביר צמים, צרפתי לכל דבר. לפני חמשים שנה היה בסעם הרא' שונה בירושלים, בהיותו תלמיד הסמינר הקתולי. הוא עבר ברכיבה על סוס את הדרך מחא'יונס לבגדד. סיר בארץ הקדושה לארכה ולרחבה, מכיר בה כל אבן וכל כפר. הוא

עמום קינן והקרדינל טיסראן
„הנרבים יחזו על כך...“

זוכר את זכרון יעקב מאותם הימים, ואת הדוקטור בן יהודה. אגב, כמה כרכים של מילון בן יהודה הופיעו עד עתה? הוא ביקר שוב בארץ לאחר מלחמת העולם הראשונה, ובסעם האחרונה היה בה לביקור חסוף בשנת 1926. אחרי מלחמת העולם הראשונה השתתף בתסירות בעיראק. הוא ארכיאולוג ובלשן. בקי בלשונות המזרח הקדמון — מצרית, אשורית, אכדית, אתיופית, ערבית, עברית. היה במשך שנים רבות ספרן הותיקן. נשיאן של חברות מדעיות לאין ספור. „מדוע אינך בא לבקר בישראל?“ שאלתי אותו.

הקרדינל צחק: „הערבים ימחו על כך יותר מדי, אינני רוצה מתאווה.“

הוא נתן בידי מכתב-המלצה אל מונטיניור מונטיני שר החוק של מדינת הותיקן.

שר החוק הקדוש

למחרת הלכתי אל מונטיניור מונטיני. ידעתי שלא אראה אותו. הוא אחד האנשים העסוקים ביותר בעולם, ראש הממ' שלה של המדינה המזרחית.

הותיקן עשוי כולו שיש. שיש שחור, לבן, ירוק, חום, צהבהב, בתוך השיש נוסעו מעליות ומצלצלים טלפונים. בשער הותיקן עמדו השומרים השווייצריים, לבושים בגדי פאר צבעוניים וחרבות שלוסות בידם. הראינו את מכתבו של הקרדינל ועברנו הלאה. אלפי נזירים שחורים התרוצצו סביב. עלינו במעלות-שיש מפוארות אל בנין שני, שמש שחור הכנים אותנו למעלת, עברנו במסדרונות-שיש ארוכים, מקושטים בתמונות כל האפיפיורים, ונכנסנו אל בנין משרד החוק. מזכירו של מונטיניור מונטיני קיבל אותנו, לקח את המכתב והסביר שמונטיניור מונטיני אינו במשרדו, הוא בקאסטלו גונדולפו, נוההקיק של האפיפיור החולה. את מונטיניור מונטיני לא יקבל אותנו, מכיון שהוא אינו מקבל עתונאים. הוא אינו נותן ראיונות.

האפיפיור כבר השיב

ניסנו ובאנו למחרת. שוב השומרים השווייצרים, שוב מסדרונות השיש. לא רצינו לראות את מזכירו של מונטיניור

כל היצירות הללו עומדות וקיימות גם עתה. אלא שעתה נוספו להן מעליות חדשות, אנטנות גבוהות של תחנות שידור, רשת-טלפונים ענפה, טלביזיה, עתונות. הותיקן הוא מעצמה מודרנית אדירה. בידו מתרכז עושר אדיר, כוח מדיני עצום, שרות מודיעין מעולה שאינו נופל מזה של הרוסים והאמריקאים.

כוחה של הכנסיה היה תמיד בזה שהיא יודעת להסתגל לכל תקופה, לכל חידוש, לכל הלך-רוחות חדש, ולהתאים את עקרונותיה למציאות החדשה. הכנסיה של ימינו מצאה אפילו את הדרך להתפשר עם האמונות המודרניסטיות, ואנרי מאטיס המהולל עוסק בימי זקנתו בעיטור קירותיהן של כנסיות קתוליות בצרפת.

למדינת ישראל אין כל יחסים עם הותיקן. הותיקן לא הכיר עדיין בקיומו בתור מדינה. הוא מניח מכשולים כבדים על דרכנו, ואינו מוכן לשום שורה. בבואי לרומא, תמה הייתי אם אוכל לדעת ממקור ראשון מאי השקפתו של הותיקן על מדינת ישראל ועל בעיותיה. ידעתי שאני מנסה את הבלתיאפשרי, כי אין זה ממנהגם של אנשי-הותיקן להרחיב פה באוני עתונאים, ולא כל שכן באוני עתונאים ישראליים. אולם החלטתי לנסות את הבלתיאפשרי. השם הראשון ששמעתי היה שמו של הקרדינל טיסראן.

אחד מתוך שבעים

הקרדינל טיסראן הנו אחד האנשים החזקים ובעלי ההש' פעה המרובה ביותר בותיקן. הוא האיש אשר למרותו סרה כל הכנסיה הקתולית במזרח התיכון, כולל ישראל. הרחרד דאן הנו כומר קתולי, תענואי, ואירי אדום שער. הוא שליח של העתונים הקתולים בארצות הדוברות אנג' לית, רועה ומטיף לעדתו ברומא, ואחד המומחים של הכנסיה לבעיות הארץ הקדושה. מעמדו הרשמי אינו גבוה ביותר, אך קשריו מרובים וידיעותיו מדויקות. הוא קיבל אותי בח' יכבות רבה במשרדו, בכנסיית סאן-סילבסטרו, בפיאצה דאי סאן-סילבסטרו, ברומא.

„אני רוצה לראות את דוברי-הותיקן“, אמרתי. „לא אדבר אליך כאיש-כנסיה, אלא כדבר עתונאי אל עתונאי“, אמר. הסכמתי. „ובכן, אין בנמצא דבר כמו דובר-הותיקן. האיש היחיד המוסמך לחתת את דעתה של הכנסיה הקדושה הוא האב הקדוש, ומדבריו אין לגרוע, ואין להוסיף עליהם מאומה. איש לא יתחא את דעתו בענין שעליו לא נשמעה דעתו של האב הקדוש, ולא כל שכן בענין שעליו לא כבר חיה הורקדושתו את דעתו. חוץ מזה, אין נותנים בותיקן ראיונות, כי אין אובהים את העתונות. הכנסיה אינה יכולה להרשות שיתלפו את דבריה.“

„אבל“, אמר הרחרד דאן וחייך, „נראה מה אפשר לעשות. בוא אלי מחר.“

קבלת-שנים חייכית

הוא שאל אותי כמה וכמה שאלות על הארץ, ושאל לטיבו של העתון שאני מייצג. השיבותי מה שהשיבותי, ונוכחתי לתדהמתי שהוא ידע על הארץ הרבה יותר ממני — עובדות, מספרים, ציטטות. וזאת מבלי להעזר ברשימות או בתיקים. התעורר בי החשד שהוא מכיר יפה גם את העתון שבשמו באתי אליו. אמרתי לו שאני מייצג עתון המטיף לשלום ול- הבנה עם הערבים. נפרדתי ממנו לשלום.

כאשר חזרתי אליו למחרת היום, שוב קיבל אותי בחיוך. תוכל לנסות לגשת אל משרדו של הקרדינל טיסראן, אמר, „אך מתוך הבנה ברורה שאין כל ערובה שאמנם יקבל אותך, וכי שום ראיון לא הובטח ולא דובר על מאומה. עליך לגשת אל בנין הקונגרציונה אוריינטליה, הלא היא הכנסיה הקדושה למזרח התיכון, למסור את שמך ולשאול על מונטיניור X. אמור לו שאתה מבקש להתקבל לראיון אצל הוד מעלתו. בנין הקונגרציונה אוריינטליה שוכן ליד כנסיית סאן פייטרו. עליתי במדרגות-השיש ושאלתי על מונטיניור X. השעה הייתה 1.00. בדרך כלל הולך הקרדינל אל ביתו לאכול בשעה 1.00. מונטיניור X הסביר שמעולם לא ראיתי אותו, ושהקרדינל אינו מקבל לעולם עתונאים לראיון, אך אם ארשום את שמי על הטופס שגישי לי השמש, אולי יואיל הוד-מעלתו הקרדינל לקבל אותי — מבלי שראיתי מעולם את מונטיניור X. כמובן, לא ראיתי אותו, רשמתי את שמי. כעבור כמה דקות הופיע שמש אחר, סתח דלת רחבה וסגר אותה אחרי. עמתי בתור מרוח, פנים אל פנים על הקרדינל

לצרכן ... דו"ח לצרכן ... דו"ח לצרכן ... דו"ח לצרכן ... דו"ח לצרכן ... דו"ח לצרכן

חופשה בוצרת

אחרי נשואין חשאים בכנסיה שוייצית קטנה, הגיעה הכוכבת **אודרי הפבורן** (העולם הזה 885) עם בעלה **מל סרר** לאיטליה, אמרה: "הפעם תהיה זאת חופשה אמיתית ברומא!"

חופשה אחרת בילה הרמטכ"ל, **משה דיין**, שנסע בראש-השנה בלחית אשתו לנצרת, התעכב בדרך כדי להסתכל באוסף כדורס של בעל-מלאכה ערבי ליד הכביש.

אישי-צבא (לשעבר) אחר, **יוסף (הראל) טבנקין** היריח על דרך המדינה, חייה את דעתו: "פעם היה הכל בחזקת תפקיד. עתה הכל בחזרת מקצוע!" דבר שלא הפריע לו לעסוק בחדרו העיתונות בצילום, עיסוק שהוא בעיניו לא תפקיד ולא מקצוע, אלא חובבות. אותה שעה התכונן אחיו ושכנו, **משה (ספר שירים) טבנקין**, לצאת לשנת-לימוד בבריטניה.

בירושלים התלונן הצייר **יוסי שטרן** על התקלות שקרו לו מאז קישט את הקיר רות של מסעדה מזרחית: "אני הולך למסעדה ומוזמן מנה צנועה. פתאום שמים לפני מנה ענקית של כל טוב. כשאני גומר בקושי את המנה בא בעל המסעדה ומציע לי לקשט את קירותיו. אני כבר פוחד ללכת לאכול!"

דם בלונדון

חבילה מיוחדת במינה קיבל ראש ממשלת בריטניה הישני והתקיף **ווינסטון צ'רצ'יל** מקבוצת קצינים יחניים. החבילה הכילה בקבוק מלא דם בצירוף פתק: "הוא חלק מן הדם שאנו מוכנים לשפוך למען שיחזור-קפריסין מן העול הבריטי."

חג כפול שרר בשבוע שעבר בשגרירות ארצו של צ'רצ'יל בתל-אביב, לאחר שנודע כי שניים מסקידה אחר הגבוהים עומדים לבוא בבריטניה: **דריק די**, מזכיר שני בשגרירות, אלוף-הקורפוס הדיפלומטי ביש-ראל בטניס ואחד מגדולי שחקני-הקריקט בעולם, התארס עם נערה אנגליה, עומד לצאת לאנגליה כדי לשאתה. חברו לעבודה, הקונסול הבריטי בתל-אביב, **הרולד שון** עומד לשאת את אחת מעובדות השגרירות. שמחה מסוג אחר שררה השבוע בביתו של אמר-ההתאבקות הישראלי **רפאל (מר ישראל) הלפרין** (ראה תצפית): בנו החימיש, אשר נולד לפני ימים מספר שיקל למעלה מחמישה קילו. העירה לוצי, מוכירתו של הלפרין: "עכשו יש לרפאל עוד לקוח

אודרי הפבורן ובעלה הפעם, באמת

במכון להורדת המשקל. הגדרה קולעת לחיי-הנשואין נתן לאח-רונה הקנמיקאי האמריקאי **עגול-הפנים, רד סקלמון**, שהכריז באחת מהופעותיו הטלביזיה שלו: "החיזור מתחיל כאשר גוררת הנערה את ברוגה בחוט זיקה. הנישואין מתחילים כאשר הופך החוט לחבל. הגדרה קולעת לא פחות ניתנה על ידי חבריו של הימאי **שלמה לויצקי**, מי שהיה איש-צוות ישראל (העולם הזה 822) והאיש הצעיר של תשי"ג (העולם הזה 830), כאשר נודע כי הוא נעצר במצרים יחד עם מלחי בתי-נגים (ראה במדינה). אמרו הם: "הוא מנסה להשלים את מסעו מסביב לעולם, הפעם דרך ארצות-ערב."

כדורגל חסתנות סמורטאית

האוטובוס הגדול נעצר בספת שדה-הת' עופה בלוד, ועשרים ושניים הצעירים שירדו ממנו הפסיעו לעבר המסעדה. הקבוצה משכה תשומת לב מיידית, הוקפה בשאלות מכל עבר. אנשיה נתנו תשובה קצרה: אנחנו כדורגלני מכבי פתח-תקוה. אנו נוסעים לקפריסין."

כתב עתיים בשדה-התעופה מיהר אל הטלפון, ולמחרת בבוקר הופיעה ידיעה קצרה על המסע בעיתונות, גרמה כאב ראש בלישוער למוסד מסויים, המכנה את עצמו בשם התאחדות הספורט בישראל: התברר שהכדורגלנים הסתננו מן הארץ בלי ידיעתה ובלי רשותה של ההתאחדות.

היה זה שלב נוסף במלחמת העסקנים המפלגתיים בהתאחדות-הספורט. כאשר הגיר שה התערה המשותפת של מכבי והפועל פתח-תקוה את בקשתה להתאחדות לאשר לה את הנסיעה לקפריסין, נתקלה בהתנגדות תקיפה מצד מרכז הפועל ובהסכמה מלאה של מרכז מכבי. שחקני הפועל פתח-תקוה התעלמו מסירוב מרכזם, החליטו להופיע תחת שם מכבי, הסתננו מן הארץ, יחד עם חבריהם המכבים, ללא כל פרסומת.

מברק דחוף. התאחדות הספורט בישראל התאוששה במהרה מן התדהמה, שלחה מברק דחוף לקפריסין, צייתה על המסע תגנים לחזור ארצה מבלי לערוך כל משחקים. אולם כאן חיכתה לה מהלומה נוספת: הנבחרת כבר הספיקה לערוך שלושה משחקים.

ראשית השבוע הוחזר מצאה את התאחדות הספורט חלשה וחטריאונים יותר מתמיד. רבים הטילו ספק אם יהיה בכוחה לשוב ולהשלים סדר בתוהו ובוהו האוסף את הכדורגל הישראלי.

במסלול

אחרי נוקאאוט, שיקום

ענף האיגרוף הישראלי, אשר קיבל נוקאאוט באליפות ישראל האחרונה, עומד לקבל בימים אלה זריקת-עידוד, שחקים אותו על רגליו. נחום דמסיץ, מי שהיה אלוף דניה באיגרוף, השובה בארץ זה שנה, החליט להעלות את האיגרוף על רמה גבוהה יותר, עומד להפגיש, כצעד ראשון, את נבחרת ביתר ומכבי לתחרות

מטוסיאן דה לוקס

מחיר הקופסא 350 פרוטה

הסבון שלמה!

חדש! סבון אמבט נפלא עם ריח אוזביון (לבנדר) נהדר! הבושם הנעים והמרענן הממלא את כל חדר האמבטיה ילווה אותך במשך שעות אחר הרחצה. נסי את "עלמה"

ולא תותרי עוד על סבון אמבט נפלא זה.

החתיכה הסגלגלה הגדולה - משקלה 180 גרם - נוחה ביותר בשמוש ונתונה כנרתיק קרטון נאה.

המחיר: 360 פ"ח החת.

"עלמה"

סבון "לבנדר" מובחר!

תוצרת **"שמן"** חיפה

גומלין. תוכנית מרחיקה לכת יותר של דמסיץ: להקים נבחרת ישראלית מעולה לאיגרוף, שתציג את ישראל באולימפיאדת מלבורן בשנת 1956.

התקפת שחיין ישראל על השיאים האצניים נמשכת בכל תוקפה: השבוע הוכיח שחיין בריטי-מכבי-עתידי, נחום בוך, את כוחו, שבר שוב את השיא ל-100 מטרים שחיית-החירה, העמידו על זמן של 1:02,4. השיא הקודם החזיק מעמד רק שבוע ימים, עמד על זמן של 1:02,7.

• הפסד 1:2 לקבוצת אפועל, הפסד 1:3 לקבוצת ציטינגאיה, תיקו 2:2 עם קבוצת אומיניה.

אמנות

זימרה

חליל-הקסם

(ראה שער)

רועה ערבי חליל על חוף ים-כנרת. צעיר צנוע וגב-הקומה ניצב בקרבת-מקום, האוויר לנגינה. לאחר שעה קלה ניגש אל הרועה, ביקש ממנו את החליל: הוא רצה לנסות את כוחו. הערבי סירב: „אתם, היהודים מנגנים בחלילים אחרים. לחליל זה אין פייה. הוא ריק לגמרי. החלילים שלכם אינם אלא משי רוקיות של ילדים.“

אילקה התעקש: „תן לי את החליל ור תשמע.“ הערבי הושיט לו את החליל. אילקה הניח אותו אל שפתיו, סתם את הנקבים ב־אצבעותיו הדקות-ארוכות. הרועה היה מופ־תע ומרוצה: הצלילים היו חדים וצורמים. אילקה המשיך את הנעימה במקום בו נפסקה. המנגן הצעיר החליט להפתיע את הרועה עוד יותר. „השמעת פעם נגינה כזאת?“ הוא שב ונשף בחליל. אולם הפעם לא פרצו ממנו צלילים צורמים, אלא נעימה עברית נוגה וצלולה. הוא ניגן שעה קלה, אחר החזיר את החליל לבעליו. הרועה הניד בראשו ולי חש: „באללה! אינך מחלל בחליל — אתה משוחח עם אלוהים!“

דרך ארוכה. אילקה עבר דרך ארוכה, בטרם הגיעו שפתיו אל החליל. עוד בילדו־תו, כאשר הביאו אותו הוריו ארצה מבין הרי-הקאקאז, היתה הזימרה אהובה עליו יור מכל. בבית הירבה הוא לשמוע שירים רוסיים. בבית-הספר ובבתי חבריו שמע מלים עבריות, שהורכבו על נעימות רוסיות. רק לעתים רחוקות היה אילקה זוכה לשמוע שירי רים ישראליים אמיתיים, שהושרו בפי תימ־נים. הוא העדיף אותם על כל האחרים, שר אותם בקול עמוק, אשר היה עתיד להתפתח לבאס נהדר.

בהיותו בן עשר החל אילקה לנגן על מפור־חיתפה. אולם הדבר לא נמשך זמן רב. הוא השליך את המפותחת ממנו והלאה: „אמשר לנגן בה נעימות שונות, אבל אין היא כלי־נגינה אמיתי.“ אותו הדבר אירע גם לפיקר־לו: „זהו כלי־נגינה יבש וחסר-נשמה.“

אחר גילה אילקה את החליל. הוא שמע את נגינתו מפי הרועים אשר בשדות. היה זה כלי־נגינה ישראלי אמיתי: לא חליל בעל פייה, אלא קנה נבוב, בעל ששה נקבים וזעי־רים. כלי הנגינה היה עתיק לא פחות מן ה־ארץ עצמה: האם לא ניגן עליו דוד המלך?

האם לא המתיקו עליו הלוויים את נעימותיהם בבית-המקדש? אילקה היה מלא בטחון: הוא מצא את כלי-הנגינה שלו.

בהיותו בן 12, בנה את חלילו הראשון. הוא שמר עליו עד היום. כיום יש לו אוסף של חלילים: עבים, דקים, ארוכים, קצרים, סקוטטים, הודיים, סיניים, אולם יותר מכול אהוב עליו קנה חלול ודק, מלוטש משנים של שימוש. החליל מכוסה בציורים פרימי־טיביים, שנחרכו על-ידי אילקה עצמו, בעזרת קרני-השמש וזכוכית מגדלת, הוא אוהב את צלילו החם והעמוק.

טכניקה חדשה. במשך שנים רבות ניגן אילקה בחליל לפי שיטת הרועים הערבים, השמיע צלילים צורמים ומקוטעים, אולם בא־חד הימים נדהם בשמעו צליל ארוך וצלול פורץ מתוך החליל. היתה זאת תגלית חשובה: היא איפשרה לו לנגן את כל אשר רצה. מאז ואילך המשיך המנגן הצעיר לפתח טכניקה חדשה, לגלות פלאים חדשים בכל־הנגינה הישן-חדש. הוא לא למד אצל איש. „כל אשר עשיתי, שעיתי בכחות עצמי. זה הרבה יותר משעשע.“

השפעת הבדחים על הקאקאזי הצעיר לא הצטמצמה לחליל בלבד, אילקה אהב את ה־אופק הרחב, את הדרכים ושיירות-הגמלים. הוא החל לשוטט בארץ. לא נותרה דרך, בה לא עברו רגליו. בסופו של דבר מצא את מקומו בקיבוץ גינוסר.

מאז הרבה אילקה לנסוע לאירופה ואמרי־קה. אולם הקיבוץ אשר על חוף ים-כנרת עדיף בעיניו יותר מן העולם כולו. הוא זוכר עדיין את הימים הטובים בקי־בוץ, את הקומזיצים בהם חילל בחלילו ושר את שיריו. באחד הקומזיצים פגש בנערה חטובה כחליל, בעלת עיניים תכולות ונצוצות. היתה זאת אביבה, תלמידה בסימנר למורות. הם ניפגשו שנית — כעבור שנתיים: חבר הציג אותם זה בפני זה, באחד מרחובות תל־אביב. אילקה לא זכר אותה, אך היא זכרה היטב את שירתו ונגינתו באותו לילה בגי־נוסר.

נצחונות מוסיקליים. „בכל ניצחונות־תיו הקודמים על המין החלש זכה אילקה בחיתו שצויר נגינה בחליל לנערות חמודות.“ אמרה אביבה, בהשקפה עם בנם הקטן, אודי (שנה וחצי), בדירת-הגג הקטנה שלהם בתל־אביב, „אולם אני ניצחתי דוקא מפני שלא התעניינתי בחלילים. השארתי אותם בידיי.“ אילקה אישר את דבריה: „עד היום הוזה

אין היא יודעת לחלל כהלכה. אבל יש לה כשרונות רבים אחרים.“

היו להם דברים משותפים רבים: אביבה אף היא היתה קרובה לזמרה ומוסיקה. עוד בילדותה אהבה לשיר עם אביה, שהצטיין בקול בס אדיר. גם הם שרו שירים רוסיים, עם מילים רוסיות או עבריות. אביבה אף היא אהבה יותר מכול את הנעימות העבריות מזרחיות.

אולם לא היתה לה כל כוונה להפוך לזמר־רת. היא בחרה לה מקצוע אחר: הוראה. הזמרה המקצועית באה לה מאוחר יותר, בי־מקרה, לצידו של אילקה — ולא בישראל.

אחרי ניתוח. נגינה בעת מלחמת־העצמאות שהה אילקה באמריקה, הוא נלחם את מלחמתו עוד קודם לכן, כאשר היה אחד המתנדבים הראשונים לחטיבת היהודית ה־לוחמת. הוא היה גם אחד הנפגעים הרא־שונים בחזית איטליה: אחת מרגליו נקטעה. בבית-החולים, מיד לאחר הניתוח, ביקש אילקה בראש וראשונה את חלילו. הוא ניגן משך שעות ארוכות נעימות נוגות וצלולות. והעתיד לא נראה כה קודר.

החליל עזר לא רק לו. ערב אחד, כאשר חדל לנגן, ניכנסה אחות ובקשה ממנו להמ־שיר: בחדר הסמוך היה מוטל חייל שנכחה קשה. הוא אמר כי החליל היה הדבר היחיד שעזר לו לשכוח את הכאבים, אילקה המשיך ל־נגן עד אחר-הבוקר. הוא לא ראה את האיש ל־עולם, אולם הוא אומר כי באותו לילה הש־מיץ את הצלילים היפים ביותר, שבקעו מ־חלילו אי-פעם. הוא ידע כי הוא לא יהיה עוד בודד.

במסיבה הראשונה לאחר צאתו מבית החר־לים, בקשו ממנו ידידיו לשיר. הוא היה עצוב במקצת: „אני רגיל לשיר ולנגן בישיבה.“ באותם הימים היה קשה להשיג פרוטזה טר־בה בישראל.

מסע גורלי. כאשר נישאו אילקה ואבי־בה, החליטו לצאת לארצות-הברית, לרכוש פרוטזה מתאימה. בדרכם נודע להם כי צב־אות ערב פלשו לישראל.

נוסעי האניה חיבבו את הגבר גבה הקומה ואדום השפם, שהצטיין בבס עמוק ואת אשתו התמירה תכולת העיניים. הם הופיעו בפני הנוסעים בקטעי זימרה ונגינה, ואביבה חל־פירה את תוכן השירים באנגלית. המסע חלף כמעט כהרף-עין. אולם הוא היה גורלי מ־בחילה אחת: זו הפעם הראשונה שאילקה ואביבה חשבו כי יבוא יום והם יהפכו לזמר־רים מקצועיים.

היום לא היה רחוק, בארצות הברית מיה־רו הנציגים הישראליים להבחין בזוג רב ה־כשרון, תיאודור קולק, שהיה באותה תקופה בשליחות המגבית, שלח את השניים לסיור על פני אמריקה יחד עם נציגי המגבית, כדי ל־הופיע באספות היהודיות המהוניות.

בתום הסיור, עברה אביבה קורס מרכז־לרפוי בעיסוק, ונישלחה לחצי שנה של עב־דה בבתי-חולים צבאיים בישראל. לאחר מכן חזרה לארצות הברית.

אופקים נרחבים. באמריקה נפתחו ב־פני הנוג אופקים נרחבים. בשנת 1950, כאשר נפתח מועדון הלילה הישראלי חביבי בגניוירוק, הוזמנו אילקה ואביבה להופיע שם במשך ארבע שבועות. הם שההו שם למעלה מחודשים ולאחר מכן הותחמו על חזרה ל־הופעה במועדונים אחרים.

המקום שעשה עליהם רושם יותר מכל היה

מועדון ווילג' וואנגרד מקום הולדתם האמנ־תי של רבים ממכוכבי אמריקה. שם נפגשו זמרים בני כל העמים והארצות. שם זכו שני הישראלים הצעירים להכיר את העולם.

קבלת פנים חמה. „טוב להיות אורח, אך עוד יותר טוב לשבת בבית“, חזר אילקה על פתגם רוסי, הם חזרו לישראל בשנת 1951.

המולדת קיבלה אותם בחמימות: לאח־הכל הם היו האמנים הישראליים הראשונים שהתפרסמו בחוץ-לארץ, חזרו ארצה כשהם ידידי-שם. „אינכם מושחתים כלל“, אמרו ידידיהם. הם היו מופתעים: נפוצו שמועות כי השניים שרו במועדוני-לילה — דבר ש־אינו רגיל בישראל.

לא, הם לא הושחתו. הם רק התגברו. עתה לא בוצעו קטעי הזמרה והנגינה על-ידי איל־קה לבדו. גם אביבה שרה אתו, ליוותה את שירתה בגיטארה, או בתוף-ערבי.

„אמריקה לימדה אותנו לשיר“, אמרה אבי־בה, „היא לימדה אותנו גם ליצור אורה חמימה ולקשור קשר עם הקהל.“

מסע נצחון. הם לא נשארו בארץ זמן רב. במהרה הותחמו הם על חזרה להופעה בסרט זמרי-העט מכל העולם, חזרו לארצות־הברית.

הסרט לא הוסרט, אולם השניים נשארו בארצות-הברית, עברו מאוניברסיטה לא־ניברסיטה, שרו שירים עבריים. „היה זה מסע נצחון!“

הם זכרו ביחוד את הופעתם באוניברסיטת קולומביה, מקום שם הופיעו לצדם של זמר־רי עמים אחרים — בתוכם גם מצרים. המצ־רים התפעלו מאביבה, הביעו את צערם על שהיא לא ליוותה אותם בתוף: הם כבר גמ־רו את תוכניתם.

אחד ממעריציהם הנלהבים ביותר היה ד״ר פאברגאט, מי שהיה חבר וועדת-האו״ם ל־ארץ-ישראל. לאחר שנוכח פאברגאט באחת מהופעותיהם הכריז: „זה היה טוב יותר מכל נאום דיפלומטי. אלה הם שני שגרירי־הרצון הטובים ביותר שראיתי מימ־י.“

קבלת-פנים חמה לא פחות נערכה לאילקה ואביבה בתחת הגי־בי. בי־טי בלונדון, בדרכם חזרה לישראל. שאל מנהל תחנת-השידור: „התסכמו להופיע לפנינו, לאחר כל אשר עוללנו לכם?“ הוגז חיך: „אשר היה היה. הם היו שגרירי הרצון הטוב, והחליל השמיע את קול-השלום.“

עיניים תכולות. קוד־רם אילקה וא־ביבה חזרו הביתה. עתה נלחם אליהם גם בנם הקטן, אודי, שגודל בגניוירוק. לאודי יש עיניים תכולות וקול רם, אשר עתיד, כי־נראה, להתפתח לבאס. השניים קבעו את המטה הראשי שלהם בתל-אביב, יצאו לעבור על-פני הקיבוצים והמושבים. בשבוע שעבר החתימה אותם תחנת-השידור גלי-צה״ל על חוזה להופעה בתוכנית שבועית: עמים שרים. אולם רוב שעות יומם מוקדשות לאודי, החושב את עצמו למרכז כל העולם. הוא מתרוצץ על פני הדירה ותוחב לפיו כל דבר, בו הוא נתקל. ביחוד חלילים.

אילקה הכין לאודי חליל מיוחד מקני־סוף אשר גילה בעת ביקורו האחרון בעיר-גדי. אולם התינוק דחה אותו בשאט־נפש. הוא מבכר רק חליל אחד: חליל מבריק מרוב שימוש, מעוטר בציור פרימיטיבי של רו־עה, היושב בין הרים.

אודי וחלילו
גיוב מלא

לכל אחד יש עם פרום שנה חד' שה כמה בקשות. גם לי. תוכלו ל' עשונתי מאושרת הרבה יותר, אי' לו הייתם מכניסים קצת חיים ל' מכתבים. אני בטוחה שהם נראים כך לא בגלל חוסר כשרון כתיבה, כי אם סתם מתוך עצלות. אולם, ברבע שאתם יושבים וכותבים אלי, חשבו רגע על נערה אומללה כמו' ני הנאלצת לקרוא עשרות העתקות קופ' של "אני גבוה" ואמרם שאני נחמד ואני רוצה להתכתב על כל הנושאים."

פוליטיקה ואהבה

מי שיהיה מסוקרן לכתוב נערה הי' אומרת על עצמה בענוה שהיא די נח' מדי. רוצה להתכתב על כל הנושאים, בעיקר פוליטיקה ואהבה ממכתב ראשון, (886/346) חיב להיות בו 25-30 נבות לא פחות מ'1.70 בעל הפוסה יפה ושי' יהיה מעניין.

מ' ועד איזה

ל' (886/347) עצוב נורא באיזה, שם הוא עובד. הוא מניע לעתים רחוקות ל' תלמידי. כרי להפני את בידותיו. היה רוצה במכתב מיד עדינה בת 24-25 שייכת לבחורה עליונה, חובבת מוסיקה (קלאסית ו'אז), ספרות תאטרון וקול' נוע. הוא מוכן להתמודד גם על פולי' טיפה.

קרי הקרוי אהבה

"כמובן שלא חסרת לי בנות נעימות, אך זו רגילות והפעם אני מחפש יוצאת מן הכלל". כותב אדם עליון בן 24 (886/348), הטעון שאינו מוכן להבליט את כל מעלותיו וחסרונותיו, מוכן רק למסור שהוא בן 24, נובה בינוני ובעל נסיון רק ועבר עם המיו החלש. הוא מכיר עשרות לא נמסל באחת שהצליחה לנצח אותו בקרב המכריע שקרוי אהבה. הוא מתעניין במוסיקה, תיאטרון וקולנוע, אוהב טיולים ובידולים. הוא מוכן לראות כחבריה לעט נערה כניל 22, בעלת טעם דומה, והמוכנה להפיל אותו לרשתה. אגב, הוא כטוח שלא תימצא כזאת.

מחיפה — נושאים שונים

נערה צעירה כניל 18-16 שתוכל ל' להתכתב על "נושאים שונים", ולהיות נ' חסיאת. תמצא אולי עניין במכתביו של הצעיר בן ה'18 (886/349), שאני מצינה בה.

נחיות תל אביביות

לשם נחיות, היה רוצה (886/350) ש' הכתוב שתכתוב אליו תהיה תל אביבית. (אני מבינה, הרי מחיר הכול הוא אותו הדבר לנבי תל אביב או ראשונה). הוא בן 20, היה רוצה שתענה תהיה ב' נובה לא יותר מעל 158 ס"מ, תעזור לו למצוא נושאים משותפים, שתתעניין ב' סרטים, שיש על הירקון, טיולים, ספרות ומוסיקה.

בידוד בשנים

(886/351) הוא עדיין כניל בן בחור מר' ניש את עצמו בורד לפעמים (19). הוא מבטיח לא להיניש כך, אם תימצא נערה המרנישה את היא את עצמה בודדת, ר' המקוה. כמובן, למצוא נשמה אחת. הוא נובה, חופשיניש ובוגר צימנסיה. היא אינה חייבת להיות נבונה או בוגרת נימ' נסיה. מספיק שתהיה טובה. יפה ובניל 19-16.

אהבה...

איזה! אהבה — רגש של חבה וחשק לידודות ורעות — כך מספר לי המילון שלי על אחת המלים המפורסמות ביותר. יותר לא אוכל לומר ד'. מה רצית, שאצליה במקום שגדולים וטובים ממני נכשלו? באמת אל תעמיד אותי בכניון קשה כל כך. אלכס: השתדל לתפוס פעם את נושא אהבתך כשהיא חרוקה משהו ראיי' תה של אמה, הסבר לה שלא באה אליה, משום שהשקטיקה של האם אינה נראית לך (ובצדק). הזמן אותה לצאת אתך, ו' אל תחל את חסר לך כפעמים הראשונות. נות. זה אחד מחוקריהם. שמה: כפי שכבר ראת בתשור' בתי אלכס, אין זה נורא כלל אם היא סרבה לצאת אתך כשעם הראשונה. תורה שהיא התחמקה בטאקס. אין זה סימן ש' עליך להתייאש. אתה נשמע מאוהב נורא. זה ודאי צריך להיות נחמד. לא כן?

מי יותר?

פניה: — חכר מצוברכת לפחות יותר מים כחורש? אתערב אתך שאת יותר כשאת מצוברכת, את ודאי אוהבת ש' יפסקו אותך ויקישו לך יותר תשומת לב מתמיד. תהיה זו פשוט הניגוד אם תעמדי את לצדו כשתורש מניע, בכלל, מתקבל אצלי הרושם שהמשחק האהוב עליכם הוא לבחיות מצוברכים. אין לכם דבר יותר לעסוק בו?

צרפת

מכה ומכת-יגוד

ארמון אליסי הפריסאי, מקום מושבו של נשיא צרפת, אדוארד קוטי, היה מוקף תכונה בלתי רגילה. משמרות משטרה הו' קים חסמו את הגישה למקום. אנשי-בולשת בדקו את זהותו של כל יוצא ובא. טכנאים סרקו את אולם-הישיבות, חיפשו אחרי מיק' רופונים מוסתרים.

המבצע המשטרתי-בטחוני בא כדי למנוע את אחת המחלות השכיחות ביותר בממש' לתצרפת: גזלת ידיעות סודיות ליד גור' מים זרים. וועדת הביטחון הלאומי של צרפת, שנתכנסה אותו יום בארמון, עמדה לדון בענייני הודרסין, והחלטותיה היו עשויות לשמש קלף חזק בידי הקומוניסטים, אילו הגיעו לידם.

הפיקוח המשטרתי נמשך כל שעת הדיור. גים, סוכני-בולשת, נשיצו בכל פינות ה' אולם, השגיחו בשבע עיניים על הנשיא, חברי-הממשלה והמומחים הצבאיים, שנכחו בישיבה, לבל ירשמו רשימות כלשהן. ל' תר בטחון ניטלו מן המשתתפים בישיבה כל העטים והעפרונות. הדין-וחשבון גר' שם אך ורק על ידי המזכירות המוסמכות, שעברו בדיקת-מהימנות קפדנית.

טעות מרה. כאשר נעל הנשיא את הישיבה והנאספים יצאו אל מכונותיהם, נשמו אנשי שירות-הביטחון הצרפתי לרור' חת: הם היו בטוחים כי הפעם לא תסתנן החוצה אפילו מלה אחת.

הם טעו טעות מרה: השבוע, בעת חת פוש פתע שנערך בדיירתו הפריסאית של ז'אן באראנס, כתב העיתון הפרנקומוניס' טי ל'ברסיון, נתגלה דינו-וחשבון מלא על כל אשר התרחש בישיבה הסודית.

אנשי שירות-הביטחון הצרפתי לא הוממו על ידי המהלומה, שניחתה עליהם. הם פת' חו בחקירה מהירה, הגיעו תוך יומיים לתור' צאות מפתיעות: שניים מעובדי וועדת ה' ביטחון הלאומי שנחשבו כמיהימים ביותר, נעצרו, הורו כי הם הם שהעבירו את הדין-וחשבון לידי הקומוניסטים.

ויאט-נאם

המכשול לא נפרץ

הטלפון צילצל, פקיד חברת התעופה אייר פראנס בסאיגון, בירת ויאט-נאם, הרים את השפופרת.

"הלו?" נשמע קול, מדברים מארמון הממשלה. גנרל גוואן ואן-הין יטוס לפא' ריס ב'12 לספטמבר, בשעה שבע בבוקר. נא להזמין לו מקום במטוס.

מאחורי הוראה זו, שנראתה כשיגרתית, הסתתר צעד פוליטי חשוב: היה זה נסיון נו הראשון של גנו דין-יאם, ראש-הממשלה ויאט-נאם, החקיף ורב המרץ, להיפטר מירי' בו הגדול, ראש-המטה הכללי של צבא המ' דינה הצעירה.

גנו עלה לשלטון ביוני השנה. הוא הצ' טיין מאז ומתמיד בלאומנותו ובשמרנותו. סיסמתו היתה: "ויאט-נאם מעל לכל". בשנת 1945 סרבה הוא לשאת את היפאנים. בשנת 1946 סרבה בכל חוקף משרה בובה שהוצעה לו על-ידי הו צ'י-מינ', בשנת 1947 דחה הצעות דומות של הצרפתים, הפך לאחד האישים השנואים עליהם ביותר.

לא היה איפוא כל פלא בכך שהמנהיג סכון השיער, בן ה'54 שגא את הין וחדד מפניו. הרמטכ"ל הויאט-נאמי היה אוהד צרפתים הוא קיבל את השכלתו הצבאית באקדמיה הצרפתית בסן-סייר, השת' תף במלחמת-העולם השנייה כקצין גבוה של צבא צרפת החופשית, וכה לארבעה עשר אותות-הצטיינות צרפתיים ואמריקאים, נשא לו אישה צרפתית. לאחר שקוצצה ה' רפובליקה הויאט-נאמית עד החצי, ונפגזה עבר לידי הקומוניסטים, נוצר צורך דחוף בגיבוש-השלטון, ריכוזו בידי מנהיג חזק. גנו ראה את עצמו כמנהיג המתאים, הח' לית סלסל את הין מן הדרך.

"לא אסע" לרמטכ"ל לא היה כל חשק להסתלק, כאשר נודעה לו פרשת כרטיס ה'טיסה, גייס את אנשיו הנאמנים, צייד אותם במכונית וייה כבודות, הציב אותם מסביב לחילה שלו. אחד שיגר לארמון הממשלה את תשובתו הקצרה: "לא אסע!" בה בשעה נערכו אסיפות המוניות בכל יחידות-הצבא הויאט-נאמי, קצינים צעירים נאמו, החילים הריעו לכבודם. הם היו

מוכנים לעלות על ארמון-הממשלה, לפרוץ את השרשרת הדקה של הזינרמים ירוקיה' כובעים לתפוס את השלטון.

אולם הצבא לא פעל. הין, שהיה מחונן גם בתבונה פוליטית, החליט לא לנקוט בכל צעדים, עד אשר תתברר עמדתו של שלוש הכיתות הויאט-נאמיות הגדולות, המקימות צבאות פרטיים. גם גנו היסס, חיכה לחוות דעתן של הכיתות. שלוש הכיתות אמרו את דברן רק בשבוע שעבר. הן פירסמו הודעה משותפת, בה תמכו בעמדת הין וקציניו. היה ברור כי ראש-הממשלה יצטרך להיכנע — או להור' מין לעצמו מקום במטוס.

גנו נכנע. יתר על כן, הוא חיתר להין וחיתור נוסף, מינה לתפקיד שר-הביטחון את יריבו החותיק גנרל קסאן, האהוב ו' הנערץ על כל חוגי-הצבא. הין המנצח בס' בוב הראשון דהר על אופונו ברחובות סאיגון, קצר תשואות המונים. המתרחות שככה. אבל נראה כי ההפוגה היתה רק זמנית. ממקורות ממשלתיים גר'

גנרל נגואן ואן הין
מי יטוס במטוס

מו כי דיאם לא יותר על תוכניתו לסלק את איש-הצבא העומד על דרכו למנהיגות מחוללת, ניקוט הפעם בטכטיס ערמומי יר' תר: הוא ינסה להבאיש את ירחו של הין על-ידי הפצת שמעות על קשריו עם הק' סר לשעבר בארדיא, השנוא על כל חוגי העם, למרות שהוא עדיין ראש המדינה — תפקיד שהוא מבצע אותו באולמות-השעשור עים של צרפת.

כדור הארץ

• רדיו ווארשה הודיע השבוע על מאסרם של אדוארד דלוגלנסקי וקאזימיר קאמינסקי, שהורו כי עבדו בשירות המודיעין הא' מירקא, מסרו לבולשת הפוליתית הפולי' נית רשימות מלאות של רשת-הריגול הא' מירקאית במדינה. כן הודיעו הפולנים על מאסרו של סוכן שירות-הריגול המערבי גרמני, זיגנו רוגוסקי.

* כת הווא'האו, המחזיקה צבא של 10 אלפים איש, מונהגת על ידי נה'מונית ל' שעבר טראן ואן-טואי. הכת הדתית הפרו' צרפתית של הקאודאיסטים (צבא של 20 אלף איש). כת ב'ין-קסאן הלאומנית, אשר כבשה לה מקום נכבד במסודות הבטחון של חמדינה (צבא של 6000 איש).

אבטיח-אדה

בתל-אביב, נפסקה תחרות אכילת-אבטי' חים, שנמשכה שלוש שעות, לאחר שהכריז המוכר כי מלאי-האבטיחים שלו אזל.

אוטוסוס

בנגב, הוזעקו שני צמדי סוסים, כדי לחלץ מכונית-גורר, שבאה לחלץ אוטובוס, שנתקע בחול.

פסימיוס

בניירודק, ערכה תחנת-טלביזיה תחרות רשימות על עתידה של אמריקה, הקציבה כפרס ראשון שני כרטיסי-טיסה לאירופה.

בעל זבוב

בחיפה, נכנס אברהם עוזרי למסעדה, התלונן שלוש פעמים רצופות כי זבובים נפלו לתוך המרק שלו. גורש מן המקום, לאחר שאחזו בו שני מלצרים, חיסטו ב' כיסיו, גילו קופסה מלאה זבובים מתים.

משורר רעיוני

במאלטון, קאנדה, נעצר אדם שהתרוצץ על פני שדה-התעופה המקומי כשהוא מנפנף בזרועותיו, הסביר לשוטרים: "אני מנסה לטוס לאוטאווה להיפגש עם שר-החוז' ש' לנו, ולמסור לו כמה רעיונות חדשים."

פישר בריבוע

בירושלים, התערב שמעון פישר בתיגרה שפרצה בין בעל-הבית אהרון פישר לבין אחד מדייריו, יונה פישר, היכה את שני' הם. נעצר על ידי שוטר בשם פישר, שנקלע במקרה למקום.

חילווש תימני

באל-סאוו, טקסס, החליטו השלטונות ל' צייד את גובריהמים באקדוחי מים, כאמצעי הגנה מפני כלבים נשכנים.

משחק הנחמים

ברואן, צרפת, זכה פראנסואה מלרו בג' בוע השחמת המקומי, חזר הביתה במונית, התעכב בבית-קפה, כדי לשחק שחמט עם הנהג, נוצח אחרי עשרה מהלכים.

העולם העליין

בתל-אביב, יצאו שני שוטרים חדשים רו' בי אופנים לעצור טיפוסים חשודים מבני העולם התחתון, המשוטטים ברחובות לאחר חצות, הצליחו ללכוד תוך לילה אחד שני עתונאי, שחקן תיאטרון, פקיד ממשלתי גבוה ושוטרי-חרש, אשר התהלך ללא רעור דות.

שכר האימה

ביפו, עבר עורא כהן ליד מגרש-הכדורגל, כתב על הגדר בגר: "כל בחורה אשר אינה מפחדת מפני חולל לבוא לכאן מחר, בעשר כערב." חזר למקום בשעה היעודה, הות' קף על ידי שני אלמונים, איבד את ארגנו ושעונו.

רפואה שלמה

באוקלדה-הסיטי ארצות-הברית, רצתה חברה להשדמת מוזיקים לעשות לעצמה סר' סימה, חלתה שלט גדול: "אנו הרופאים הטובים ביותר בעולם: כל החולים שלנו מתים."

עליה חברתית

בחיפה, החליט בעלי-בית-בושה בעיר ה' תחתית להעביר את מוסדו לחילה על הר' הכרמל, הסביר למכיריו: "אני מתבייש ל' הוסיף ולשבת בין כל הפושעים האלה."

מצע משפחתי

בלאס-נאס, ארצות-הברית, פנתה אשה אל כל המועמדים לבחירות לעיריה בהצעה מיוחדת במינה: "אצביע רק בעד האיש. אשר יסכים לאמץ את החתולה שלי, יחד עם שלושת גוריה."

הבטחה והגשמה

בחיפה, השתכר מנתם פורמן במסיבת רעים, נשא נאום, הכריז כי הימים האחרון' גים של שנת תשי"ז יהיו המאושרים ב' יותר בחייו, הסתכר כעבור שעה קלה ב' יחירת-שיכורים, הועבר לבית-החולים כי ששתיים מאצבעותיו שבורות.

צמיד היהלומים הנהדר קרץ מתוך חלון הראווה הווינאי. הוא היה דומה לפיסת דקיע משובצת כוכבים. שונקתה מאדום על

ידי אחד האלים ונכלא בכלוב של פלדה. דומה היה כי איש לא יוכל להגיע אליו. אולם קארמזין - גדול גנבי

התכשיטים של הדור - חיפש ומצא עצה.

האיש שהיה משוגע אחד

תא גידאל קארש

אני עומד להתארס.
שפע ברכות.

אבל עדיין לא הכרתי על כך רשמית. אני רוצה לקנות מתנה לארוסתי. ברצוני לקנות לה משהו יפה. למשל, צמיד זה. הוא הראה לי את הצמיד. היה זה תכשיט עצום! אורתי את כל כוחותי כדי לבלום את הרעד שעבר בגופי. המחיר היה אסטרונומי. אבל אין דבר. שום דבר לא היה יקר מדי בשביל ארוסתי — בשביל מרת וונדרברוק העשירה כקורת, אלמנתו של מיינהר וונדרברוק, בעל האחוזה הענקית בהורו ההולנדית.

אני מבין, אמר הצורך, אין כל אפשרות לתת מתנה וולה יותר לגברת כזאת.

הגברת אינה מרגישה את עצמה בטוב, אמרתי. כן?

לאמיתו של דבר היא נמצאת כרגע בבית המרפא שלי. אה! הצורך הארוך העז אפילו לשלוח בי קריצת עין. הוא חשב שהפסיכיאטר הערמומי העלה דג שמן. שלחתי בו מבט מורה-אימים.

הייתי רוצה שתבוא עם הצמיד לבית המרפא שלי. תוכל לבוא אתה ולהראות לה את התכשיט. הייתי רוצה לקנות גם טבעת אירוסין. לא יקרה מדי. כחמש או ששת אלפים לירות.

זהו זה. המלאכה כמעט ונשלמה. נפגשנו למחרת היום. הצורך הניח את הצמיד והטבעת לתוך תיבת-עור וקשר אותה בשלשלת אל זרועי. אחר הראה לי את האקדח הסעון, שהיה מוסתר תחת בית שחיי.

אסור לנו להסתכן, אמר.

נסענו במונית והגענו לבית המרפא בשעה ארבע. שומר הסף הכניס אותנו פנימה ברוב נימוס. המשרתים החזיקו קידות והאחיות הרחמניות השתחוו אפיים ארצה. המטפלים כמעט ונשקו את רגלי. בליבו של הצורך לא נותר ספק כי אני הפרופסור בכבודו ובעצמו.

הולכתי אותו לחדר ההמתנה של הפרופסור ואמרתי: תן לי את הצמיד ואת הטבעת. אראה אותם לארוסתי ואשוב מיד.

בעונג רב! אמר הצורך.

הוא התיר את השלשלת ונתן לי את התכשיטים. לקחתי אותם ונכנסתי למשרדו של הפרופסור.

הם! לחשתי, אל תוציא הגה מפיך. הוא מחכה בחוץ. הניחה לי לצאת מן הדלת האחורית. איני רוצה להיות כאן, כאשר יאחזו בו המטפלים.

אני מבין, אמר טרוץ.

הוא נפרד ממני ליד הדלת האחורית. הלכתי לדרכי כשי התשיטים בכיסי.

...

קארמזין חזק עד אשר נתקעו נטפיתיה בגרונו. אחר הש' תעל והלם באגרופיו הענקיים על השולחן, עד אשר טפחתי על גבו. הוא נרגע ואמר:

אכן היתה זו הלצה. הפרופסור יצא החוצה והצורך שאל אותו אם היהלומים מצאו חן בעיני הגברת.

הרגע, אמר הפרופסור.

אבל היהלומים שלי? והבה ונדון בדבר בשקט.

הצורך התרחק ושלף את אקדחו. טרוץ בעט בו בעיטה אדירה, פרק את גישקו והזעיק את המטפלים. כעבור עשר שניות כבר היה הצורך המסכן לבוש כתונת-משוגעים.

חלפו שנים עשרה שעות בטרם הוברר כי אין הוא אחיו של הדוכס, אלא צורך מרומה. אבל אז כבר היה מאוחר מדי. נמצאתי בדרכי להארשה בלבוש מהארגזיה הודי. הצניף הולם אותי יפה.

אכן, היה זה משעשע! הצמיד היה עצום. האיזמרגד אף הוא היה נהדר. אני אוהב איזמרגדים. הם מביאים לי מזל. היו אלה תכשיטים כבירים.

אבל מה אנו מקבלים כיום? זכוכית, טיגופת חסרת-ערך, עפר ואפר! את היהלומים אשר ראינו זה עתה לא הייתי מוכן לקבל אפילו במתנה. לא הייתי מקבל אותם. אף אם היו משלמים לי! היש בידך כסף לקנות חמש טיגריות? לא? אם כן, נמשיך בטיול.

וראשון לאנשיהמדע. אולם הוא לא השתעשע עם בני החברה הגבוהה. הוא פשוט עבד. אבל פרויד היה פרויד. האדם המפורסם ביותר אחרי פרויד היה פרופסור טרוץ. טרוץ היה ברנש פיקח. חושבני שהוא היה גם פסיכיאטר טוב. אולם הוא אהב את הכסף ואת המותרות יותר מכל וניצל את המטורפים השונים במידת האפשר. בנוח החברה הגבוהה זרמו לבית המרפא שלו מכל קצות אירופה ואמריקה, וביתו המפואר היה מלא משרתים רבי-רושם.

ברגע בו זכרתי את טרוץ, ידעתי כי היהלומים יהיו שלי. מבינים אתם, הוא היה ידוע לכל, אולם איש לא הירבה לצלם אותו. מדי פעם בפעם היה אחד מתצלומיו מופיע בעתוני החברה הגבוהה: הוא היה גבר מגודל, בריא-בשר, בעל שפם דומה לזה של הקיסר וילהלם. כל זה התאים לתוכניו. תי על כן נכנסתי בוקר אחד למשרדו ושלפתי מכיסי כרטיס-ביקור של אחת המשפחות האצילות ביותר בצרפת.

אני הדוכס דה-בורגון, אמרתי.

הוא נהם כחול מפונק, מפני שהדוכס דה-בורגון היה אחד האנשים העצירים ביותר בעולם.

יש ברצוני להיוועץ בך, אמרתי. אבל העניין הינו עדין ביותר. הוא נוגע באחי האומלל.

כן?

אחי הינו בריא מכל הבחינות, אלא שיש לו נטיה אחת בלתי-נורמאלית.

מה הנטיה, אדוני הדוכס?

יש לו נטיה אחת הגורמת לנו צער רב.

אל דאגה, אדוני.

אם מישו מדבר באוזניו על תכשיטים, הוא מתחיל ל-

השתולל.

מעניין מאוד!

כל הזכרה של תכשיטים מביאה אותו לידי התפרצות חסרת-שחר, אמרתי. תחילה חשבנו כי זה יחלוף, אבל מצבו הולך ורע. עתה הוא משתולל אפילו שעה שהוא חושב על תכשיטים. אנו מודאגים עד מאד.

אני משתתף בצערך, אמר טרוץ.

אם תצליח לרפא אותו, תוכל לדרוש כל סכום שתדעה. אני מוכן לתת את כל הונו, ובלבד שתדע את אחי היקר.

אשמח לעזור לך.

אבל, אמרתי, בחודאי ברור לך כי אסור לאחי לדעת שהוא מובא לטיפול בבית-מרפא פסיכיאטרי.

בחודאי שלא.

אני מתכוון להביאו לכאן בתואנה כלשהי ולהשאיר אותו בידך.

רעיון טוב. מתי אתה מתכוון להביא אותו?

מחר, אמרתי, באיזו שעה?

בשעה ארבע?

ממזין!

הוא רשם את השעה בפינקסו.

ועתה, אמרתי, עליך לקבל לפחות חלק משכרך למפרע.

הדבר לא ייתכן.

אבל אני עומד על כך, פרופסור.

ניחא, אם אתה עומד על כך, אני נאלץ להסכים.

...

הוצאתי מכיסי ארנק שמן כמו חזיר. שלפתי מתוכו עשרת אלפים שילינגים והטלתי אותם על השולחן. הוא הודה לי.

הבלים! אמרתי, ועתה הואילה נא להודיע למשרתיך כי עליהם להכניס אותי ואת אחי לחדר ההמתנה שלך מבלי להרבות בשאלות.

בהחלט, אדוני הדוכס. אעשה זאת בעונג רב. אני מודה לך מאד.

יופי! הכל היה חלק כמו חמאה. יצאתי משם והלכתי ישר אל הצורך. נכנסתי למשרדו ושלפתי מכיסי כרטיס-ביקור.

איוה כרטיס? מובן מאליו שהיה זה כרטיס הביקור של פרופסור טרוץ, מנהל בית-המרפא המפורסם.

אני פרופסור טרוץ, אמרתי.

כן? אמר הצורך.

אבנים יקרות! אמר קארמזין בתחבו את חטמו לתוך חלון-הראווה של הצורך, הבלים! אני יודע את כל אשר אפשר לדעת על אבנים יקרות. הבט וראה. איוה מחיר נקצב ליהלום זה? שלוש מאות ועשרים וחמש לירות תמורת חתיכת-טיגופת צהובה? רעות-ירות! הוא שוה בדיוק מאה ושבעים וחמש לירות. אלא שבני-אדם אוהבים אבנים גדולות. ביחוד הנשים. הן מבכרות יהלום עלוב, חסר-גוון וגדול כמו אגוז על-פני אבן קטנה, צחורה ומושלמת. אני אוהב יהלומים. הרביתי לאסוף אותם.

קניית אותם? שאלתי.

רק שוטים קונים יהלומים, אמר קארמזין בנעצו מבט רעבתני באיזמרגד ירוק, הדבר הנכון ביותר הוא לגנוב אותם. קרוב לחודאי שאני הייתי גדול גנבי אבני-החן של כל הדורות.

שמע, השמעת אי-פעם על פרשת בצנזורפר? צמיד יהלומים שערכו עשרים אלף לירות, ואיזמרגד שערכו חמשת אלפים נעלמו מבלי להשאיר עקבות.

כן, אמרתי, דומה כי קראתי משהו על פרשה זו.

אני טילקתי תכשיטים אלה, אמר קארמזין בגאווה.

זוהי אחת הפרשות המסתוריות, אשר לא פוענחו, הלא כן? שאלתי.

שוטיות! אמר קארמזין, אין בעולם פרשות שלא פוענחו. תמיד נמצא מישו שיועד את הפתרון. האם כל פרשה אשר לא נפלה לידיהם הגדולות והאדומות של השוטר יום היא פרשה מסתורית? הבלים! ידידי הצעיר, דע לך כי רוב בני-האדם הם מטומטמים בחסד עליון.

בוא, אמרתי, הבה ונתרחק מחלון-הראווה.

הבלים! מה יש בו בחלון-הראווה זה? טיגופת. מוזן עופות. אפשר לקנות את כל בית-המסחר בעשרים אלף לירות. איני מעוניין בקטנות. בסדר, הבה ונלך. היש לך כסף לקנות כוס תה?

בכיסי רק שלושה פני.

גם לי יש רק שלושה פני.

הוצאתי את הכסף.

נכנסנו לבית-קפה וקארמזין הזעיק את המלצרית והזמין תה ביוהרה של מיליונר.

דיברת על צמיד-יהלומים.

על פרשת בצנזורפר? הבה ואספר לך.

זה קרה בחינה, פתח קארמזין, ההתגוררתי שם לפני שנים מספר. חינה היתה עיר יפה. היא היתה מלאה כסף. הייתי עשיר כקורת. נשים הביטו אחרי ברחוב. הגברים חרקו שן, בראותם אותי. הייתי גבר עצום! ממש חלום! אבל עליך להקשיב לסיפורי עד תומי.

...

יום אחד, כאשר טיילתי ברחובות-העיר, ראיתי משהו שריחק את מבטי. הדבר נראה כרקיץ קטן, משובץ כוכבים, שגולק על-ידי אל ונכלא בתוך חלון-ראווה מסורג.

היה זה צמיד-יהלומים. איוה צמיד! מי היה מאמין שבגביש-יפחם פשוטים מסוגלים להכיל אור כה רב?

מובן מאליו שעל הצמיד לא התנוסס כל מחיר. איש אינו יכול לקבוע מחיר לירח! אבל אני חישבתי ומצאתי כי הוא שוה עשרים אלף לירות טבין ותקילין. במחירי חלפה המח שבה כי הגורל הביאני לחינה אך ורק כדי לקחת את הצמיד — ובו ברנע גמלה בי החלטה נחושה לגנוב אותו.

הלכתי משם והלאה ושקעתי במחשבות. כאשר אני חושב מתרחש משהו מיוחד במינו. רצוני לומר כי איני חושב לשוא. הרי אני גאון.

באותם הימים היתה ווינה מולדת הפסיכיאטריה. כל מטור-פי-העולם נזעקו לווינה כדי לעסוק במדע החדש, או להרפא מתסביכים מסוימים מן העין. הפסיכיאטריה הפכה לשגוען חדש. איני מכחיש כי ישנם אנשים מסוימים הזקוקים לטיפול פסיכיאטרי. אבל אין כוונתי לאלה הממהרים אל הפסיכיאטר רים להרפא. כל אלה צריכים להרפא אך ורק מתשוקתם להרפא.

מובן מאליו שהיה שם פרויד. אותו גאון היה ראש

תשבץ חצי-ענק

ראח חתה; 17. אבי דויה; 48. צבא הנגה לישראל; 54. ראש עיריית תל-אביב; 57. נשיא מצרים המדומה; 60. אחד מבני נותן; 61. שכי עים ושבע; 62. לא כאן; 64. אתלט; 65. וסוצא אני... ממות את האשה; 66. מתור; 67. האיש הזקן של קוריאן; 69. בית הציפור; 70. מדור בכמרינה; 71. שמו הפרטי של שחקן הפנטומי מה אוסיר; 72. מים, בוסמר; 74. בתוכן; 75. למענה נוסלים החיי לים; 76. אין זה זיכוי בדין; 79. שחקן הבימה; 80. הוסכת מיץ ענבים ליים; 82. "שומר... ה"; 83. חיסולו של חוב; 84. ".... ורוכבו רמה בימי"; 86. אחת האצבעות; 87. כן זונה של היא; 89. מלכת היופי; 90. ועונשו; 92. לסניו רקור במדבר; 98. שליטה מחד לטת בשוק; 101. את ההצטיינות הנבזה בצה"ל; 104. רוצח יהודים אוקראיני; 106. יותר מאניה אחת; 108. חתה לכל חיי; 109. אותו מדליקים בערב שבת; 110. נורה מקשת; 111. כן; 112. א' סוד כמס; 113. ראשי התיבות הנכונים של תפוח; 114. מנא, יותר פשוט; 115. לא מבושל; 117. יצר ער; 118. סימן הרבות; 119. ".... יריו עמו"; 121. צורת המשטר בחבש; 123. אשה בדרגת רב סרן; 124. רב המבחנים של המאה העשרים; 126. ציפור אביב, באר רופה; 127. גבר אלים; 129. סנן רמסכל; 131. "על... ענו לה!"; 132. תוצאה של סבון ומים; 134. יש הסובלים מעורף; 135. ת"כ שאיבד את אשתו במענה; 137. הזלת דמעות; 138. בית-חרושת למרנרינה; 144. מספוא בקר; 147. דוגמה, בכתבי ארמי; 150. משת שטירא; 151. כן; 152. תואר תורכי; 154. ניל החופה; 155. מוקי; 156. אביל; 157. נרו יאיר; 159. מלת תנאי; 160. אליל בבלי; 161. משה דיין לשמואל דיין; 162. לא; 164. במערב; 165. רק חלק בסכונה; 168. מילנש אברק; 168. בית חרושת בעכה; 169. יהיה יותר טוב; 171. מכס על סיגוריות; 172. עליו מטילים בלג 173. ונר; 175. מתור; 176. ארנו; 178. ככת; 179. מלת כיוון; 181. עצים ססלים ורשא.

182. כל בער; 183. נבול ישראל ממערב; 185. מלת החיוב; 186. איש דת; 188. כפרק זה מבקשים שרי החיילים את ירמיהו להתפלל בעד השארת; 189. התנועה השיתופית בשמה המקובל; 140. מנצח זה קיבל לאחרונה אות הצטיינות ממלכת אנגליה; 141. נסיכות ננס אירופאית; 142. על הרבה מימות; 143. ארון, בסר לגית; 145. מוקיון הוא כזה, בין כל יתר מעלותיו; 146. שם המשפחה של ראש ויאטמין; 148. אותו של צרציר; 149. מופיע במשפט, אך לא כצד; 150. הצעירה בצאן; 151. אחד המרגלים; 153. ראש הניסטאפו. שהתאבה; 156. השר ללא תיק; 158. בכור יעקב; 161. השום לא היה היתיד שוכה לאלופות אצל ביאלוק; 163. שמו הי פרטי הוא סינגם; 165. גנרל שביתת הנשק לשעבר; 167. בכל נהר; 168. רוח עצב; 170. הסמל הסובייטי לחקלאים; 171. איש הי עובר כבנס; 173. "לרגלי"; 174. לאחרונה, לצאן, כנגב; 176. "כל..."; 177. יונה כסה הוא כזה; 179. מלת שלילה; 180. שנות ברסצותה; 182. צורה הנדסית משוכללת; 183. זמרת; 184. אדם החופר למטרות מדעיות; 185. תפקידה האחרון של סילבאנה מני נאנו.

מאונך; 2. מצותה הפילוסופים היוונים; 3. בעברית, אמרנה; 4. משקה לא משכר; 5. בו קרה האסון האוויר; 7. אחד מארבעה בני ההגדה; 8. אותו מנהל פנחס ספיר; 9. בסיס; 10. ירחון עברי; 12. זורם בעורקים; 13. אחד הרמטכלים; 14. בסה; 15. כן, באר מית; 17. נכה, עתיד מקוצר; 18. בעות האל; 19. בן בקר; 20. אות יחנית; 22. הפרק אותו פותח איוב בשאלה, "ומה אתבונן על בתולה?"; 23. כן, באנגלית; 24. התל ליד כפר נלעד; 25. קול הפרה; 27. אין ליצור מאין; 28. מלת כאב; 29. נוכרי שהתירה; 31. חיה מפלצת, בעלת שמונה זרועות; 33. בעל הכנסת כלח; 34. מי שהיה אלוף חיל הים; 36. השלישית במעצמות המזרח; 37. רק אתמול...; 39. כינוי הנילוס; 41. ציראילאי הוא ראש משפחת; 42. שער, בכדורגל; 44. לא, במדיניות; 45. ממנה נב

מאונך; 1. עולה מים המלה; 2. תורת הצעירה הצבאית; כיכר לחם; 3. מונח גיאוגרפי; 4. בתקול; 5. ששה סדרי משנה; 16. על חולצת נכר; 19. קים בין הוצאות להכנסות הממשלה; 21. חילביץ היה כזה; 24. צבע הנאצים; 26. מקומו של בריוחאני; 30. ראשי תיבות של ראשי תיבות; 32. מלה זאת נזורה כמות; 36. לסוף בונה יש מפעל כזה לברול; 35. כפי הצפע; 36. החכם האלכי סדרות; 38. האל; 39. האבנסט הוא הנכות; 40. מה שהאוצר גובה, בין השאר; 42. בלערו אין עלייה; 43. מלת התפעלות; 45. סקודה; 46. אות אנגלית; 48. פעם קראו לה ימיה; 49. שחקנית קולנוע בלגית; 50. רביאלון משה דיין עומר בראשה; 51. שתי המלים המסמלות ביותר את שלטון המנדט בארץ-ישראל; 52. מתי, בי אנגלית; 53. מלת הנחה; 55. גורל מבסמר, בדרך כלל; 56. תל חורבות; 58. מספיק; 59. צירלה...; 60. "הכל ח... ושקר היופי"; 61. מיטת התינוק; 63. מצריה צעירה וספורטמנה; 66. אלון מטה אה"ל; 68. סימן מורס; 71. חנות החיילים; 73. הרבה; 75. תכנית, שפלה, בדרך כלל; 78. מה שחיבר פעם את רומא וטוקיו; 79. חצי במלה אחת; 81. רוצים לשאוב אותה; 82. בעל המלכה האנגי לית; 84. האחרון בסרטי ישעיה; 85. סוד כמס; 87. מושע סלי חמה נאצי שנידון למאסר עולם; 88. מתחת לדלת; 90. ה"כ צ"ב; 92. מאתים ושבעים; 98. הימה הנעלמת; 94. המהנדס בממשלה; 95. בה נמצא אדם קדמוני מאד; 96. בה ארע האסון הנדול; 97. היו ימים ובו ניתנו בו רגלי האסיר; 99. לכל הפעם; 100. הברת שלילה; 102. ".... וזעה"; 103. מלטה, למשל; 105. נהר דרום אפריקאי; 107. בדרכים וגם באויר, לאחרונה; 110. אם שבעת הבר 112. יישוב בשומרון; 114. קצין צוער בצה"ל; 116. אוצר נמת; 120. סימן היכר למכוניות ירושלמיות; 122. מוקש ננד רכב; 123. מעמר המסקרים מדרגה סניטשנה ומעלה; 125. במסעב זה נקנה הנד; 126. שם פרטי עברי; 128. האנגלי סבור שזה מכר צרה; 129. הנוסח האנגלי של השם חנה; 130. מוסת הדם בנות;

ב'ן שולחי הפתרון בצירוף התלוש שבעמוד זה, יחולקו הפרסים הבאים:

פרס ששי : ארנק מפתחות
פרס שביעי : ארנק מפתחות
פרס שמיני : ארנק מפתחות
פרס תשיעי : ארנק לתעודות
פרס עשירי : ארנק לתעודות

פרס ראשון : תיק עזר מתוצרת צ. בר
פרס שני : ארנק כים לניירות
פרס שלישי : ארנק כים לכסף
פרס רביעי : ארנק כים לכסף
פרס חמישי : ארנק כים לכסף

תלוש לתשבץ חצי-ענק

חשם

הכתובת